

11te Aarg.

1880.

20de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Thronsen.

15de Juli — 13de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the Post-Office at Decorah as 2nd class matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afværende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Ark i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.50) om Aaret i Forskud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subscribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: **R. Thronsen**, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes i Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

Successor til
Fæddor Ström & Co.

N. S. HASSEL

Decorah,
Iowa.

har et fuldstændigt Udvalg af gode Kolonialvarer (Groceries), samt al Slags saltet og røget Fisk. Extra fin norsk Medicintran og andre norske Varer.

Indhold af 18de Bind (1879 II.) af „For Hjemmet“.

„Kun dagligdags er al din Dont“. — Eugenotterne som Galeisflaver. — Japanejerne. — Den gamle Thepotte. — Brev til Layard fra en tyrkisk Kadi. — Sokrates's Fængsel og Død. — Strøtanter. — Jøderne i Konstantinopel. — Gaader og Oplosninger. — Blandinger. — Pater Clemens. — Buggefang. — Gustav Basas Historie. — Prinds Louis Napoleon's fald. — Møllen og Bækkene. — Jordflodens Indre. — Giv Gud Vren. — Til Ungdommen. — Smaa historiske Notiser. — Den gamle Mand og Præsten. — Læsefrugter — Ved det døde Hav. — Hvad hedte den barmhjertige Samaritan? — Sønnen i rette Tid. — Washington's Magimer. — Kimbrev fra naunkundige Mænd. — Insekternes Muskelstyrke. — Verdenspostvæsenet. — Benedetto Marcelli. — Fra Madagaskar — Til Belysning af en Anekdotte, som fortælles om Pascal. — Mærkelige Tal. — Evang. luthersk Folkekalender, anmeldt. — Til Professor M. J. Monrad. — John Maynard.

Bindet bestaar af 12 Hefter, 356 Sider, samt Titelblad og Register og sendes portofrit for \$1.00.

R. Thronsen,
Dr. 14, Decorah, Iowa.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

11te Aarg.

15de Juli 1880.

13de Hefte.

Olietræet.

(Af Dr. C. F. Schübeler).

Olietræets oprindelige Hjem har sikkert været de sydvestlige Dele af Asien, og naar man tænker paa Noahs Due, der bragte Oliet tilbage til Arken, bliver det maasse nærmest at søge i Armenien eller de tilgrændsende Lande; men det kan nu ikke mere med Sikkerhed paavises, i hvilke Neger, efter Nutidens Inddeling, Træet fra først af har været vildtvøgende. Mogle tro, at Træet ogsaa har været vildtvøgende i Sydeuropa, i enkelte Egne ved Kysterne af Middelhavet; men dette kan heller ikke godtgjøres paa en tilfredsstillende Maade*). Man skjæler nu mellem to skarpt udprægede Hovedformer, det saa kaldte vilde Olietræ (*Olea sylvestris*, Mill., *Olea Oleaster*, Link, Italienernes *Olivastro*) og det dyrkede Olietræ (*Olea europæa* L.) Disse staa i samme Forhold til hverandre som de andre nu dyrkede Frugttræer til de vildtvøgende Arter, hvorfra de nedstamme. Forskjellen mellem det vilde og det dyrkede Olietræ ligger væsentlig deri, at det første er tornet, giver smaa Frugter, der indeholde lidet Olie og have en bitter Smag, at det har meget smaa Blade og som oftest er buskartet, medens de dyrkede Former aldrig ere tornede, give større og meget oljerige

Frugter, der have en mild Smag og tilfælde have meget større, næsten lancetformede Blade, der have nogen Lighed med Bladene af enkelte Pilarter, og at de kunne naa en Høide af 50 Fod og derover. Begge Former høre til de saakaldte altid grønne Træer, som ikke miste Bladene om Vinteren. Paa Verne Sardinien og Mallorca, i Andalusien, Algerien og andre Steder i Spanien finder man dog ogsaa det vilde Olietræ til en Høide af 40—50 Fod, enten i ren Samvært eller ogsaa blandet med Pinjer og andre Træer. Af enkelte Rejsendes Meddelelser fra Italien faar man et Indtryk af, at Olietræet maa være et af dette Lands vakreste Træer; men dette er en stor Feiltagelse: Træet har i sin Form mest Lighed med en Pil og de smaa stive Blade, der paa Underfladen ere graahvide, have heller ikke paa Overfladen den

*) Alt i de homeriske Digte omtales Olietræet paa flere Steder; saaledes var Staftet paa Peisanbros's Dre (Il. 13. 612) og Cyklopens Kelle (Od. 9. 320) af Olietræ, og Odysseus havde sin Seng hvilende paa en afstaaen Stamme af et Olietræ (Od. 23. 190 fig.); men dette har naturligvis ikke noget historisk Værd. Olien var ogsaa Hændt til Salg i den homeriske Tid (Il. 14. 171 fig. 23, 186. Od. 8. 364. 18, 192 fig.), men sandsynligvis kun som en fremmed Vare.

rene grønne Farve, som vi ere vant til at se paa de fleste Træer, men de ere ligesom overstrøede med Støv, og det hele ser paa det nærmeste ud som et Piletræ, der staar ved en støvet Landevei. Blomsterne, som have, hoed man pleier at kalde en sødagtig Lugt, ere smaa, hvide og have nogen Lighed med den i de sydlige Egne af Norge vildtvorende Ligufer (*Ligustrum vulgare*, L.) Olijetræets Trivsel er i høi Grad afhængig af Vinterkulden og ved — 4.5 — 5° N. lider det gjerne i større eller mindre Grad.

Nordgrænsen for Olijetræets Dyrkning vil man kanske lettest opfatte og mindes, naar man ser paa et Kort og paa dette tænker sig optrukket en Linie, der gaar fra Ost mod Vest, omtrent fra 35—36° N. B., i Syd for det caspiske Hav, og fortsettes langs den sydlige Bred af det sorte Hav til lidt nordensfor Smyrna, hvorfra den gaar mod Sydvest til Midten af Morea. Herfra trækkes Linien langs den østlige Bred af det adriatiske Hav ind i Norditalien og saa langt mod Nord som til Riva ved den nordlige Ende af Lago di Garda samt til Lago di Como og Lugano paa den 56de Bredegrad, som er det nordligste Sted, hvor Olijetræet dyrkes for Frugtens Skyld. Herfra trækkes Linien næsten ret mod Syd til Omegnen af Genua, hvorfra den fortsættes ind i Frankrig (i Rhonedalen til 44° 26') og videre langs Østten af hele den pyrenæiske Halvø lige til det hispaniske Hav, ved Grænsen mellem Spanien og Frankrig. Som en Undtagelse kan det nævnes, at Olijetræet holder sig godt ved et Franciscanerkløster i den for stt milde Klima navnkundige By Bozen i Tyrol (46½°), paa en Høide af 825 Fod (259 Meter) o. S. Paa Nord siden af Vena gaar Oliven dyrkningen op til en Høide af 2200 Fod

(690 Meter) og paa Syd siden til 3000 Fod (941 Meter) o. S. Langs Frankrigs Vestkyst finder man vistnok høit og her et Olijetræ i en Have, men det dyrkes der aldrig for Frugtens Skyld. Det nordligste Sted, hvor det, saavidt man hidtil har prøvet, holder sig som fritstaaende Kronetræ, der ikke dækkes om Vinteren, er Devonshire (50½°), som har et fuldstændigt Østlima; men her faar man aldrig moden Frugt. I Omegnen af London (51½°) skal Træet kunne holde sig, naar det dyrkes ved en Væg som Spalier, der dækkes om Vinteren, og paa denne Maade skal man, i meget gunstige Sommere, kunne faa næsten fuldmoden Frugt. Olijetræets Udbredning i den gamle Verden kan man, med runde Tal, sætte mellem den 27de og 45de Grad N. B. og mellem den 1ste og 90de Grad N. L., eller fra de kanariske Øer til Øvre Indus. Omtrent den samme Udbredning har ogsaa Figentræet.

Om Olijetræets videre Udbredning kan det mærkes, at det, alt i den første Trediedel af det 16de Aarhundrede, blev bragt fra Andalusien til Mexico af Cortez, og 1560 bleve Oliven, Figen, Granatæbler, Dranger og Meloner indførte i Peru af Antonia Ribera. Han lod den store Have, hvor alle disse Frugter bleve dyrkede, vogte af 100 Neger og 30 Hunde; men man maa dog have faaet en Neger til at udlevere en Kvist af et Olijetræ, thi nogle Aar efter dette Træs Indførelse fandtes det ogsaa paa andre Steder i Landet. Først i den nyere Tid er Olijetræet bragt til Australien og ved Adelaide (35° S. B.) trives det saa godt, at der er Grund til at tro, at man i Australien om kort Tid vil kunne skaffe sig selv den nødvendige Olie.

Olijetræet vozer meget langsomt, og Veden er derfor usædvanlig fin og haard og bruges til mange Slags Dreier- og

Træsfjærerarbejder. Træet naar ogsaa en meget høi Alder, og det paastaaes, at flere Olivenlunde i Italien, navnlig ved Terni, have været til paa Plinius's Tid († 79 e. Kr.) For Alderens Skyld kunde det saaledes heller ikke være umuligt, at enkelte af de gamle Olie træer, som endnu findes paa Oliebjerget ved Jerusalem, eller rettere sagt i Getsemane ved Foden af Oliebjerget, og som have alle Mærker paa en høi Alder, kunne have staaet der paa Kristi Tid. Men om Romernes Beleiring af Jerusalem fortæller Historiefrieveren Josephus, at „Kjønt det kostede Romerne meget Arbejde og Møie at føre frem Trævirke til de nye Skanser, som de opførte, fik de dem dog istand i 21 Dage. Snarere kunde det ikke være skeet, efter som alle Træer og Stoge vare fældede i en Omkreds af 90 Stadier.“ *) (Paa en geografisk Mil gaar der 50 Stadier.) De Olie træer, som nu findes i Getsemane, skulle dog være ældre end den mohamedanske Tidsregning.

Olietræet, Figentræet og Vinranken vare de vigtigste af Jødernes Kulturplanter, og blandt disse havde Olietræet det største Værd. I Jotam's Fabel gaa ogsaa Træerne, som vilde vælge sig en Konge, først til dette Træ. Olie nævnes som en Vare, der blev udført af Landet (1 Kong. B. 5, 11. 2 Kronik. B. 2, 10. Esras B. 3, 7.*), hvilket neppe har været Tilfældet med Vin. Olien var en fuldkommen Livsfornödenhed baade for Fattig og Rig og brugtes til mange Diemed saavel i Husholdningen som ved religiøse Ceremonier (2 Moseb. 30, 24 flg.); og saaledes har det været fra de ældste Tider. Forste Gang, Olien nævnes i Bibelen til religi-

*) Polrath's Bogt. Det hellige Land. Kristiania. 1879 Pag. 503—6.

øst Brug, er saavidt vides, da Jakob, paa sin Vandring til Raman, om Natten havde en Drøm om den Stige, der naaede fra Jorden til Himlen. Det hedder da (1 Moseb. 28, 18.), at han tog den Sten, som han havde lagt under sit Hoved, satte den til en Mindestien og heldte Olie over dens Top.

Fra den fjerneste Oldtid har Olietræet været et af de nyttigste Træer. I flere af de tidligst kjendte Lande har det ogsaa været helligt en eller anden Guddom, og selv under en Krig har man gjerne ikke vovet at fælde Olietræerne for sine Fiender. Hos Grækerne var Træet helligt Zeus og Athene (Minerva), og derfor var ogsaa Olien hellig, fordi denne, som Lysets materielle Ophav, var et Sindbillede paa den altid Ihsende, guddommelige Forstand. Derfor saanedes heller aldrig Olietræet ved noget Athenetempel, og Gudindens Billede var ogsaa ofte udfaaet af dette Træ. Lige fra de ældste Tider stemme alle Sagn overens i, at Olietræet har været et Sindbillede paa Fred, Varetægt og Betsignelse, og det kan her være nok at minde om Noah's Due, der bragte Oliebladet tilbage til Arken, hvorved Jehovah selv kundgjør, at der var en Ende paa Udelæggelsen, og at der nu skulde være Fred og Frelse for den hele Jord. Paa mange Steder i det gamle Testamente (f. Ex. 5 Moseb. 32, 13 og 33, 24. Johs. B. 29, 6) nævnes Olie som et Sindbillede paa det Helligste og mest Ophøiede, man kjendte, og da ofte i Sammenhæng med Betsignelse og Naade. Den samme Mening laa der ogsaa i Sagnet om Athene's Spydskast, som hun stak i Jorden, og hvoraf der senere fremkom det navnfuldige Olie træ paa Akropolis, og i Olietræerne ved Mar's Grav paa Egina: man troede nemlig, at han, ved sine Bønner til Guderne, havde skaf-

fet det af en ødelæggende Torfe hjemføjte Hellas den længe ventede Regn. Som et Velsignelsestegn brugte man ogsaa i Athen at omgjerde det nyfødte Barns Bugge med Oliegrene, ligesom der blev hængt en Oliekrans over Døren i ethvert Hus, hvor et Drengbarn var født. Men alt ændres med Tiden; naar der nu staar en Oliegren u d e n f o r en Dør i Athen, er dette et Tegns paa, at der i n d e n f o r Døren sælges Vin.

Hos Grækerne og Romerne var Oliegrenen en Pryd baade for Freds og Seiersgudinden, og en Oliekrans, der blev baaret paa Hovedet, var hos disse Folk den største Ære, der kunde vises en Borger. Men heller ikke den Døde kunde undvære Oliekræts Velsignelse, og i Bunden af Graven lagde man derfor altid Oliegrene. I alle disse Sindsbilder paa Fred og Velsignelse ved Oliekrætet maa man naturligvis søge Grunden til, at Olien blev brugt til Salving af de Personer og Gjenstande, som skulde indvies til guddommelig Tjeneste. Det var saaledes ikke alene de til den mosaiske Gudstjeneste brugelige Ting, som bleve salvede: det samme gjorde ogsaa Grækerne med alle de hellige Gjenstande, fra selve Gudbillederne lige ned til Offerkarrene. Herfra har det rimeligvis ogsaa sin Oprindelse, at Athenes „evige Flamme“ ikke blev underholdt med Træ, men med Olie.

Det ligger i Sagens Natur, at de Træer, der paa en eller anden Maade holdtes hellige, ogsaa blev hurtigere udbredte end andre. Saaledes gif det ogsaa med det hellige Oliekræ ved Akademiet i Athen. Det var plantet af en Kvist af Athenes eget Træ paa Akropolis og gav senere Stof til mange andre Oliekræer i Athens nærmeste Omgivelse, og fra disse nedstammede igjen samtlige

Træer i hele Attika. Uagtet dette Landstak var rigt baade paa Vin, Honning og Figener, gav dog Oliekrætet, ligesom den Dag idag, den væsentligste Indtægt. Da saaledes alle Olivenlunde i Attika have deres Udspring fra det saakaldte hellige Træ paa Borgen, maatte de altfaa staa under Athenes eller Lovens Bærg. Efter Solons Lov (600 f. Kr.) maatte man saaledes ikke fælde et Oliekræ uden til offentlige Feste, og selv Eieren af en Olivenlund maatte ikke fælde mere end to Træer om Aaret. Enhver, der handlede mod denne Lov, var hjemfalden til Straf. Man ser heraf, hvilket noagtigt Regnskab der blev ført med Olivenlundene i Attika.

Man kjender nu en Mængde Afarter af Oliven. Cato (234—147 f. Kr.) nævner allerede 6, Varro (116—27 f. Kr.) 8, Columella (omtr. 50 e. Kr.) mindst 10 og Plinius endnu flere Sorter. For at holde disse rene, maatte de formeres ved Rodning. Dette maa længe have været brugt, thi det omtales som en vel kjendt Sag af Apostelen Paulus (Rom. 11 K. 17—21 B.) I en senere Periode, uden at det dog nu er muligt med Noagtighed at opgive Tiden, har man indseet Nytten af at have forædlede Oliekræer, som tillige vare rodægte. Herom siger Palladius, der levede omtrent 400 e. Kr. i sit Verk om Landbruget (5. 2.): „Vil man have et ædelt Oliekræ istedetfor et vildt, saa høier man en gren af det vilde Træ ned i Jorden saaledes, at Toppen af Grenen stikker op. Naar denne Gren har fæstet Rodder, fjærer man Toppen af, pøder paa det Stykke, som er tilbage, og fylderissa meget Jord omkring, at den nederste Ende af Rødkvisten kommer ned i Jorden. Paa denne Maade kan man faa en Stamme, som er ædel lige til Roden.“ Alt paa Catos Tid (ifølge Skriftet de

re rustica : „om Landbruget“, 44. 45) vidste man dog at formere Oliefrøet af Sættviste („Stiflinger“), og saabel denne Fremgangsmaade som Forædling bruges endnu den Dag idag.

I Provence, hvor Oliefrøet har været dyrket, lige siden de græske Kolonister bosatte sig der, blomstrer det i Mai, og to Maaneder senere er Stenen haard. Denne tiltager nu ikke mere i Omfang, hvilket derimod er Tilfældet med Frugttjødret, som i Førstningen indeholder Mannit*); men efter som Frugterne modnes, aftager denne og erstattes af fed Olie, indtil der i de fuldmodne Frugter ikke findes Spor af Mannit. Den umodne Oliven er grøn, men under Modningen faar den en mere eller mindre fortblaa Farve. Man har, som ovenfor sagt, en Mængde Afarter, og Frugternes Størrelse ligger mellem en Egenød og en almindelig Blomme. Indsamlingen foregaar gjerne i November og December, men jo længere Frugterne blive siddende paa Træet, desto mere Olie give de ogsaa, og dette kan vare lige til April; men paa denne Tid ere dog de fleste Frugter enten samlede eller afvorne af Vinter, og mere.

De „slytende“ Oliven som komme i Handelen, ere altid pludselig umodne; de nedlægges i Olie, Sal. sand eller Edik, som oftest uden, men undertiden ogsaa med enkelte Krydderier. I Grækenland bruges Oliven ikke alene til Oliepresning, men i faldet Tilstand er den en af Folkets væsentligste Næringsmidler, især i de mange „Fastedage“, som, efter Si-

*) Mannit, „Manna sukker“, „Honningdug“, et Stof, som findes udbredt i Planteriget og har en alkoholagtig Karakter. Det er uden Tvivl dette Stof, som gjør visse Svamparter beruende. Vi henviser til Reiseskildringen „Teltliv i Sibirien“ i „For Hjemmets“ 17de Bind (1879), hvor der oftest fortælles, at en Sibiriat var bleven druet af at spise en vis Art Svamp. Feb.

gende, i den græske Kirke skulle gaa op til mere end Halvdelen af Aaret. Frugten salttes baade grøn og moden; det sidste er dog det almindeligste.

I Gjenemsnit give 100 Pund Oliven 32—33 Pund Olie. Den fineste Madolie, der vindes af de Frugter, som samles i November og December, kommer fra Provence og Languedoc, tildels ogsaa fra Genua og Lucca. Ved saag, fold Presning faar man den fineste Olie, der er lysgul, uden Lugt, og som indeholder meget lidt Margarit, den kommer i Handelen under Navn af *3 o m f r u o l j e* (*Oleum olivarum virginicum* eller *Oleum provinciale*.) Oliefrøerne, som blive tilbage efter Udpresningen, opløses i Vand og presses atter, og paa denne Maade faar man den almindelige saakaldte *B o m o l j e*, der ogsaa vindes ved at lade Frugterne, før end de presses, ligge i en Dønge saa længe, indtil de gjære.

Oliefrøet fordrer et varmere Klima end Figenen; det gaar derfor heller ikke saa langt mod Nord som denne, og selv i Middelhavslændene naar det sjelden op til en Høide af 3000 Fod (940 Meter) over Havet. Begge disse Træer trives ogsaa ret godt, om Jorden ikke kan kaldes frugtbar, naar den kun indeholder en vis Mængde Kalk. Der er endnu en anden Omstændighed, som i en væsentlig Grad har hjulpet til at skaffe Oliefrøet den store Udbredning, som det nu har, nemlig at det i Løbet af Sommeren ikke trænger til kunstig Vanding, hvilket som oftest er nødvendigt for næsten alle frugt bærende Træer i de sydlige Lande.

Endnu et Par Ord til Oplysning om den Mængde Olie, der aarlig tilvirkles i Syd-Europa. I Spanien og paa de baleariske Øer indtog Olivenplantningerne i 1858 en Vidde af omtrent 151 geografiske Kvadrat-Mile, eller henved

tre Gange saa meget dyrket Land, som der, efter den almindelige Opfatning, for Tiden skal findes i Norge. I de fire Aar 1858—61, blev der efter et Middeltal brugt i Landet 64,059,035 Liter*) Olje, hvilket, udregnet efter Folkemængden, bliver 4,88 Liter (3: 4 Hele og 88 Hundredebele) for hvert Menneske, medens der samtidig hermed hvert Aar blev udført herved 12 Millioner Liter. I Italien (heri medregnet Sicilien og Sardinien) havde man 1867 henvend 98 Kvadrat-Mile dækkede af Olivenlunde, og for Aaret 1868 sattes Italiens Udsørsel af grønne Oliven til 167,984 Kilogram og af Olie til over 52 Millioner Kg. Alt for 30 Aar siden værdsatte Sim-

*) 1 Liter er = 1,036 Pot (3: 1 hel og 36 Tusindebele).

monds den Olje, som aarlig blev udført fra Syd-Italien (det forrige Kongerige Neapel) til 2,252,646 Pund Sterling. 1852 indtoge Olivenlundene i Syd-Frankrig omtrent 16½ Kvadrat-Mil og samtidig hermed i Dalmatien kun 2,7 Kvadrat-Mil. Ogsaa for Grækenland er Olien en væsentlig Indtægtskilde; men under Krigen med Tyrkerne lede Olivenplantningerne megen Skade, som der skal lang Tid til at oprette, da Træet, som ovenfor sagt, vokser meget langsomt. Efter Bentner havde man 1834 i det hele Land omtrent 2,300,000 frugtberende Træer; men allerede 1857 var dette Tal steget til 7,400,000, der indtog et Fladerum af omtrent 17 Kvadrat-Mile.

(„Naturen“.)

Den lille Emma.

(Af S. J.).

En Tid, det er nu mange Aar siden, var min Helbred meget daarlig. Jeg blev da tilraadet af Lægerne at forlade Kristiania, i hvilken By jeg havde min Virkefreds, og rejse ud paa Landet og være der et halvt Aars Tid for at se, om ikke Landluft og No kunde formaa at skaffe mig min tabte Sundhed tilbage. Og jeg reiste afsted tidlig om Vaaren, Sneen havde endnu ikke gaaet forladt Jorden. Hoit oppe mod Nord, langt ifra Kristiania i en rigtig vakker Egn paa en stor venlig Bondegård indlogede jeg mig for Sommeren. Hvilken fredelig Tid tilbragte jeg ikke her! Jeg opnaaede ikke alene at finde Hvile for Legemet, men jeg opnaaede ogsaa, hvad jeg slet ikke turde haabe, at finde Fred for Sjælen. Dog dette sidste tilskriver

jeg hverken Landluften, Stilheden eller Skønheden i Naturen, nei den, som formaaede at stille Stormene i mit urolige Hjerte, og som bragte mig til at føle en Lykke, som jeg ikke har fornummet, siden jeg var et lidet Barn, det var en liden Pige, et elskeligt lidet Bæsen, der næsten var min daglige, men tillige ogsaa eneste Kammerat der oppe mellem Fjeldene. Denne lille Pige var en Datter af Præsten der i Bygden. Hos hendes Forældre afslode jeg Dagen efter min Ankomst min Visit. Jeg har altid været overmaade glad i Børn—Præsten havde ikke mindre end otte Stykker — jeg bad derfor Præstefruen, der saa ud til at være en gjennemsnit og ligefrem Kone, om at faa se hele hendes Børneskole. Denne min Begjæring opfyldte hun da ogsaa,

selv lille Arel, der kun var nogle Maas neder gammel, blev fremvist. Det var en Samling af sjelden vakre Børn. Hvor sunde og friske saa de ikke tillige ud med de røde, runde Kinder og buttede Former, jeg kom uvilkaarlig til at tænke paa smaa Planter og Stud, som man havde faaet til at trives rigtig godt. Dog der var en liden en blandt Børnene, den næst yngste, der dannede en Undtagelse fra de øvrige. Det var en liden femaars gammel Pige, der tiltraf sig min Opmærksomhed i den Grad, at jeg neppe formaadede at svare paa Præstefolkenes venlige Tilsale. Emma, saa var hendes Navn, var et mærkværdig Barn. Var hun da saa vakker? Ja, det var hun ogsaa, naaget hun slet ikke lignede sine Søstrende og hverken havde deres friske Farve eller deres runde, rhyldige Former. Hun var liden og spinkel og saa saa fin ud, at det forekom mig, man maatte kunne blæse hende bort. Det lange gule Haar hang i rige Løkker om et Ansigt saa deiligt, som jeg aldrig har seet noget Ansigt hverken før eller siden. Trækkene vare fuldstændig regelmæssige, Huden skinnede hvid og ren og gik kun i Kinderne over til et saagt Rosenrødt, og de himmelblaa Dine vare saa store og straalende, og dog var det ikke Formens Skjønhed, som gjorde mig dette Ansigt saa tiltrækkende. Nei, det var denne Hjertensgodhed og Renhed, som affpeilede sig i hvert Træk hos hende. Jeg har seet mangt et ligesaa smukt Barneansigt, men aldrig saa jeg et Ansigt med et mere velsignet og godt Udtryk. Smilet om Munden og Udtrykket i de blaa Dine var saa deiligt, at det forekom mig, det maatte tilhøre en Engel. „O“, tænkte jeg, „et saadant yndigt og næsten forklaret lidet Legeme kan ikke andet end være Bolig for en ren og uskyldig Sjæl!“ Og det viste sig, jeg ikke havde taget fejl.—Jeg blev snart en

meget hyppig Gæst i Præstegaarden, dog dette var jeg udelukkende for lille Emmas Skyld; thi Præsten og Fruen kunde dog ikke, venlige og forekommende, som de vare, have formaaget at fængsle mig, der aldrig har været meget omgjengelig og nu ved Sygelighed var bleven det endnu mindre. Men lille Emmas Selskab satte jeg stor Pris paa. De øvrige Børn vare saa store, at de alle gik paa Stole, og Moderen, der havde stort Hus og meget at bestille, var optagen hele Dagen, og som en Følge heraf var lille Emma meget overladt til sig selv, hvorfor Forældrene med Glæde saa, at jeg tog mig af hende. Det var en deilig Tid, som nu fulgte! Det blev Sommer, grønt og vakker, og en stor Del af Dagen tilbragte Emma og jeg sammen i Guds frie Natur. Vi plukkede Blomster og bandt Krands, vi spiste Bær og morede os den hele Dag. Aldrig, siden jeg selv var Barn, har jeg følt mig gladere og lykkeligere. Tidlig blev jeg foreldreløs, og tidlig kom jeg ud i Verden og maatte staa paa egne Ben, og Skiebnet var mig ikke gunstig, min hele Tilværelse har været kummerlig. Jeg kom i Berørelse med mange slette Mennesker, og jeg blev, hvad man kalder mistroist og menneskefiendt. Men nu havde jeg truffet paa et lidet Væsen, saa ganske uberørt af den syndige Verden rundt omkring, saa ren og uskyldig, saa god og from. Og dette lille Væsen viste sig som min gode Engel, hun bragte de bedre og renere Følelser, der saa længe havde slumret, atter tillive hos mig, hun tog Kulden og Bitterheden fra mit Hjerte og gjorde det lyst og varmt derinde. Men ak! Saadanne gode smaa Væsener som lille Emma saa ikke længe Lov til at vandre hervede, de fine Blomster kunne ikke længe trives i den raa, stenede Jordbund, de maa visne og dø for at vore og spire saa meget herligere hist oppe hos Gud i Himmelen.

Men en Tid, en staffet Tid, lader dog den gode Gud os beholde dem her-nede, og vi glæde os over disse Væsener, der forekomme os gode og rene som Guds Engle, og naar saa Gud tager dem hjem til sig, saa sørge vi vistnok i Begyndelsen derover, men vi maa dog tilslut glæde os og takke Gud for, at han i en saa tidlig Alder lod dem slippe fra Striden og Kampen hernede og blive optagne blandt Englesamfundet hist oppe i Himmelen, til hvilket de allerede her paa Jorden syntes at høre. — Emmas Moder havde fortalt mig, at hendes lille Pige var saa shy og sbag, saa det var uvidt, hvor længe vi kom til at saa beholde hende hos os. Dog, at Emma snart maatte vandre bort, var noget, jeg havde gjættet uden disse Moders Ord. Hun syntes at bære Dødens Stempel paa sin Pande, hun var for god og ren for denne Jord. Dog troede jeg ikke, hendes Død skulde have indtruffet saa tidligt. Hvor inderlig kjær var ikke lille Emma bleven mig, og jeg mærkede snart til min store Glæde, at denne Kjærlighed ogsaa blev besparet. Hendes Smil, de straalende Dine og det glade Udraab: „Kommer du nu, Tante! (saa kaldte hun mig) naar jeg kom for at tage hende med mig ud, sagde mig det thdeligere end Ord og Forsikringer.

Efter som Sommeren skred hen, og Høsten begyndte at indfinde sig, blev Emma stedse sbagere og mattere. Hun formaade nu ikke længer at hoppe omkring som før, hendes Skridt vare nu langsomme og usikre, og hun taalte ingen Anstrengelse; men da Lægen havde sagt, hun havde godt af at være ude, naar Veiret var mildt, tog jeg hende fremdeles ofte ud med mig, enten bærende hende paa mine Arme eller trillende hende i en liden Barnevogn. Saa kunde vi sidde lange Tider ude, jeg med

mit Arbeide og hun opmærksomt lyttende til de smaa Historier, jeg fortalte hende. Disse Historier fattede Emma stor Pris paa, især var dette Tilfældet nu, da hun ikke mere formaade at fare omkring og springe og lege. Aller lykkeligst var hun dog, naar jeg kunde fortælle hende noget fra Bibelen om Frelseren og Englene, da straalede hendes Dine af Nyfælsighed. — Saa var det en Aften i Slutningen af September Maaned. Det havde regnet flere Dage i Træk; men hin Aften var vidunderlig klar og deilig. Jeg med min lille Yndling sad under en stor Gran oppe paa en skovbevoget Bakke. Herfra havde vi en deilig Udsigt over Søen og hele Landskabet, og den store Gran med sine styggefulde Grene beskyttede os saavel mod Solen som mod Vinden, derfor havde jeg ogsaa valgt dette Sted til min Yndlingsplads. O hvor vakker var ikke denne Aften! Det var, som om Naturen vilde vise os et sidste Glimt af Sommerens Pragt og Herlighed. Det var saa stille, ikke et Vindpust rørte sig, Smaaafuglene sang vemodigt sin Aftensang i Trætopperne over vore Hoveder, og Fjorden, hele den vide deilige Fjord, laa der saa blank og stille som et Speil. Solen dalte nu dybere og dybere ned bag Synskredsen. Aldrig synes jeg, jeg har seet Solen gaa ned med større Pragt! Næsten halve Himmelen viste sig som et eneste Ildhav. Jeg havde lagt mit Arbeide tilside og sad og betragtede al denne Herlighed, som omgav mig. Men der blandede sig ogsaa Vemod i denne Beskuelse. Jeg sølte nu, da Solen duffede ned bag Fjeldene hist, hvor kort og staffet al Glæde er her paa Jorden. Forbi som denne Dag var nu snart ogsaa Sommerens Herlighed. Snart vilde Høststormene komme og rive Løvet af Træerne og gjøre Jorden øde igjen, snart var den deilige Tid, jeg

hadde tilbragt her paa dette fredelige Sted forbi, og jeg maatte atter kastes ind i Livets Tummel, og snart, ja desværre vist altfor snart, vilde Dodsengelen komme og tage fra mig det lille yndige Bæsen ved min Side, der var bleven mig hjærest af alle Ting her paa Jorden. Her kastede jeg et Blik paa den lille Emma. Hun havde i lang Tid ligget ganske stille. Nu sad hun med de smaa Hænder foldede over Brystet og de blaa Dine fæstede paa den purpurfarvede Himmel. Hun var saa bleg, og der var saadant eget, næsten overjordiskt Udtryk i det lille Ansigt, saa jeg næsten frygtede, hun skulde blive rykket bort fra mig nu strax. „Hvad feiler dig, min lille Emma, er du syg?“ spurgte jeg ængstelig. „D nei“, svarede hun, „jeg er kun saa lykkelig. D, hvor sjønt maa det ikke være deroppe i Himmelen nu! Jeg er saa glad over, at jeg nu snart skal komme hid.“ „Er du da ikke bedrøbet over at maatte forlade Papa, Mama og alle dine Kjære her paa Jorden?“ spurgte jeg. „D, nei“, svarede hun, „Papa og Mama ville nok snart komme efter, og det vil jo nok du ogsaa, Tante? Her paa Jorden har jeg ofte saadanne Smertes; men hist oppe hos Gud vil jeg jo aldrig føle nogen Smerte mere.“ — Dette var den sidste Aften, vi tilbragte sammen ude. Emma blev nu værre og værre. Til sidst kunde hun ikke forlade Sengen. „Hun vil ikke leve, til Bladene ere faldne af Træerne“, sagde Doktoren, og han havde Ret. Jeg sad daglig hos hende. Smertene vare ofte store; men hvor snil var hun ikke altid! Aldrig hørte jeg et utaalmodigt Ord fra de smaa søde Læber. Emma var Alles Yndling, Alle sørgede, og det var rørende at se, hvorledes hendes smaa Søskende søgte at gjøre hende de sidste Smertens Dage, hun havde at udstaa her paa Jorden, saa behagelige som

muligt. En Eftermiddag syntes Emmas Tilstand at have forbedret sig betydeligt. Hun havde i lang Tid ligget i en ren Døs; men hin Eftermiddag var hun meget livlig. Hun lo og spogte og sad opreist i sin lille Seng og morede sig med at bese sit eget og sine Søskendes Legetoi. Om Aftenen, da jeg skulde gaa hjem, sagde Moderen med Glædestaarer i Dinene: „Maaske, hvis Gud vil, saa vi endnu beholde vor lille Emma.“ Jeg modsvarede hende ikke; thi jeg vilde ikke mistroste hende, men i mit Hjerte troede jeg det ikke. Jeg troede tværtimod, at Døden nu var meget nær. Jeg har seet flere Exempler paa, hvorledes en pludselig Bedring indtræffer kort Tid, før den Døende drager sit sidste Suf, ligesom den sidste stærke Opblusning af en hændende Jld. Dette viste sig ogsaa her.

Den følgende Morgen stod jeg netop i Begreb med at begive mig hen til Præstegaarden, da der kom et Jbud derfra, som meldte, at hvis jeg endnu engang vilde se lille Emma, saa maatte jeg skynde mig, thi nu havde hun ikke mange Minutter igjen. Da jeg traadte ind i Sygeværrelset, blev jeg Vidne til et gribende Syn. Præsten og Fruen sad ved Siden af Sengen, og alle Børnene stod grædende rundt omkring, søgende at kvæle deres heftige Graad for ikke at forstyrre den lille Søster. Denne laa med gjenslukkede Dine og saa stille, at hvis ikke det voldsomt bølgende Bryst havde forshyndt, at Aandedrættet endnu var der, vilde jeg have taget min lille Emma for allerede død. Hvor yndig laa hun der! Det rige løkkede Haar skjulte næsten den hvide Hovedpude, de lange Dienhaare faldt ned paa de smaa Fæberhede Rinder, og om Læberne spillede der et sødt Smil. Men se, nu staa hun Dinene op, først ser hun sig forvirret omkring; snart gjenfender hun os Alle. „Mama“, siger hun med

lav Stemme, „jeg føler, at jeg nu maa dø. Kom hid til mig Allesammen, at jeg kan faa sige Eder Farvel“. Og hun tog Farvel med os, idet hun gav os hver det sidste Afstedskys. Derpaa laa hun stille en Stund, saa sagde hun: „Snart skal jeg se Eder igjen i Himmelen, o kom hid Alle, Allesammen, der skulle vi have det saa godt.“ Hun drog et dybt Suf, og det var forbi. Grædende stode vi alle omkring. O, hvor bedrøvet var jeg ikke! Allesammen, baade hendes Forældre og Søstende, havde jo saamange tilbage at elske; men jeg havde kun havt dette lille Bæsen, hun havde været mit Æneste, mit Alt.

De Dage derefter var jeg for sidste Gang i Præstegaarden. Dagen efter skulde jeg vende tilbage til Bhen, og samme Dag skulde ogsaa min lille Em-

mas jordiske Levninger stedes til sit sidste Hvilested. Længe, længe stod jeg i Figstuen og betragtede det lille Fig. Der laa hun i sin hvide Dragt og med Myrtekrandsen i de gule Lokker. Deilig var min lille Emma i Livet; men om muligt endnu deiligere var hun i Døden. Deilig, som hun var herne, havde dog hendes Ansigt paa Grund af de store legemlige Smerter ofte et lidende og sørgmodigt Udtryk; men dette var nu ganske spundet hen i Døden. Hun laa som en liden Engel med Emil om Læberne, ligesom hun drømte lyse, skønne Drømme. — Emma har nu ligget død og kold i Graven i mange Aar, men endnu staar hun lige lys i min Erindring. Hendes elskelige Billede dukker op i min Sjæl og bringer Fred og Ro i mit Hjerte, hver Gang Veien herne synes mig tung og haard. („Hjemmet.“)

Alaska og dets Befolkning.

Ved Navnet Alaska forstaaes, som bekendt, ikke blot en forholdsvis mindre Halvø, der peger ud mod Aleuterne, men hele den nordvestlige Del af det amerikanske Fastland, som under Keiser Alexander den Førstes Regjering (1801—1825) erklæredes for russisk Territorium og i 1867 kjøbtes af de Forenede Stater for \$7,200,000. Hovedstaden er Sitka. Territoriet siges at udgjøre 577,390 Kvadratomile. Den fjerneste og største Del optager hele Landstabet fra det stille Hav til Ishavet; den nærmeste bestaar af en smal Ryskstrækning med tilhørende Der, men selv denne Landstrimmel er paa en Strækning af omtrent 300 Mile adskilt fra vort Territorium Washington ved Britisk Columbia,

som her gaar helt ud til Oceanet, og har tilegnet sig de to store Der, Dve en Charlottes i Nord og Bancouver's i Syd.—Det lader til, at nogle Politikere har beskæftiget sig med den Tanke at forsyne Alaska med en Territorial-Regjering; det er dog ganske klart, at et saadant Massineri er, hvad det fattige Landstabs mindst trænger til.

Nedenstaaende Stitse, som er overfat fra „New York Weekly Times“, vil give Læserne et godt Begreb om Forholdene i dette fjerne Koloniland, der til Trods for sin Fattigdom, dog vistnok ikke er saa uvigtigt, da det ialfald kan tjene til en Bagtpost mod Russernes Herredomme paa den anden Side af Behrings-Strædet.

Ned.

Finantsdepartementet har nylig offentliggjort en Beretning fra G. W. Bailey, Kaptein i Marinen, der i Egenkab af Revenueofficer har befaret Landet. Den sørgelige Tilstand, som her er skildret, viser tilstrækkelig Uundværdigheden af en saadan mandstærk og kostbar Territorial-Regjering, som har været foreslaet af Senatets Territorial-Komitee for dette isbundne Land. Kapt. Bailey, som fra et tidligere Krydstogt i dette Farvand havde erhvervet en god Del Lokalkundskab, blev i April forrige Aar overdraget det Hverv at undersøge Massas naturlige Hjælpekilder, dets Handel og Befolkning, samt Indvaanernes Leve-maade og Karakter. Han forblev i Massa til Oktober samme Aar; paa Tilbage-reisen til San Francisco faldt han overbord og omkom. Hans Beretning anbefales af Finantsdepartementet som upartisk og nøiagtig. Nedenstaaende Tabel viser Befolkningens Fordeling i de forskjellige Havne og Settlementer og Racernes numeriske Forhold.

Amerikanere.....	219
Udlandinger.....	17
Kreoler.....	1416
Mleuter.....	3820
Indianere.....	3386
Uvis Race.....	205

Tilfammen 9063

Heri er ikke indbefattet de Vilde i det Indre af Landet, hvis Antal anslaaes til 5000, og heller ikke omkring 5000 Esqmoer, som bo i Kystegnene langs Berings-Strædet og paa Nordstiden. Af de 236 Hvide bo 153 i Sitka og 24 paa Pribilof-Øerne. Den stadige hvide Befolkning i Fort Wrangel er 75, der er desuden 250 Indianere. 200 a 300 Minearbejdere, som høre til i Britisk Columbia, tilbringe Vinteren paa dette Sted, og om Sommeren samles her i

Nærheden omtrent 2000 Indianere. Hovedstaden Sitka har 325 Indbyggere, hvortil kommer, saalænge Sommeren varer, omtrent 1000 Indianere. Paa Den Kodiak findes 317 deraf 287 Kreoler. Nær Kodiak findes betydelige Is-huse, men ingen Is er bleven udført paa flere Aar, da Iskompagniet bliver betalt af Kompagnier i San Francisco for ikke at udføre Is(!) 62 af Kreolerne bo paa Skovøen (Wooded Island), hvor de finde Veffjæstiggelse i et Sagbrug og med Dyrkingen af 10 Acres Havre og 2 Acres Poteter. Disse 12 Acres synes for nærværende at representere Massas Agerbrug; thi Kapt. Bailey bemærker, at der sandsynligvis er mere Land under Dyrkning paa „Skovøen“ end i alle de øvrige Dele af Territoriet. Ved Unalaska, det betydeligste Handelssted og den bedste Søhavn paa de Aleutiske Øer, skæres og tørkes tilstrækkeligt Græs til at føde 15 Kjøer og 25 Faar Vinteren over, og der findes 3 smaa Haver, hvor der dyrkes Turnips og Poteter. Paa nogle andre Øer dyrkedes for nogle Aar siden nogle faa Grøntsager, men Mangel paa Frø har standset videre Forsøg i den Retning. Det er Daarskab, siger Kapt. B., at tale om, at en stor Befolkning skulde kunne leve vestenfor og nordenfor Sitka af, hvad Landet giver. I den sydøstlige Del af Territoriet kan dyrkes de mere haardsvære Næringsvæxter, men ikke i tilstrækkelig Mængde til at underholde en stor Befolkning. Det er kun omkring Kodiak, at tilstrækkeligt Hø kan indhøstes til at holde noget Kvæg Vinteren over, nogle af Kjøerne dø af Sult næsten hvert Aar. De, som paa-staa, at Massa er et godt Græsland, glemme, at det vakte Græs, som de have seet om Sommeren, er bedækket med Sne den længste Tid af Aaret, og at Taage, Fugtighed og Mangel paa Solvarme

gjør Lørring af Hø særdeles vanskelig. Der er Skov nok, men Træerne ere smaa og knudrede og ville ikke afgive sælgeligt Lømmer. Skovbøttet ophører strax nordenfor Sitta. Det Kul, man har fundet, har ikke dækket Omkostningerne med at bringe det til Marked. Det er saa usikkert for Dampmassiner, at det vil betale sig bedre at indføre Kul til Massata end at bruge, hvad man finder der. Guldholdig Kvarts har været fundet nær Sitta, og en Stampemølle er opført; de Strømme, som dannes ved Ismeltingen, afgive den eneste Drikraft. Betretningerne om Kvartsens Værd har lydt meget opmuntrende. Massas hovedsagelige Rigdom er Peltzwerk og Fisk; men den lave Pris paa Fiskeriprodukter satte Indtagten af Fiskerierne sidste Aar ned til Intet.

Chumagin-Derne tæller kun faa Beboere, i det bedste Settlement er der 10 Hvide. Et San Francisco Firma holder 10 Skibe her for at fiske Lørfisk; den aarlige Fangst beløber sig gennemsnitlig til 600,000 Stykker. Paa den nordlige Ende af Dunga-Den er den Grube fra hvilken de omtalte Kul var hentede. Al Grubedrift er for Tiden indstillet, og kun en Mand er efterladt for at tage Vare paa Eiendommen.

Befoosting paa Fastlandet er Centralpunktet for Dterjagten. Befolkningen bestaar af 3 Amerikanere, 1 Russer, 82 Kreoler og 150 Meuter. Alaska Commercial Co. og Western Fur & Trading Co. have Handelssteder her, og Indvaanerne ere mere velstaaende end paa andre Steder i Massata. Befolkningen i Anaslaska, hvor disse Kompagnier har deres Hoveddepot, udgjør 8 Amerikanere, 118 Kreoler og 222 Meuter. Næsten Samtlige ere Dterjægere og tilbringe Sommeren hjemmefra. Paa dette Sted findes 3 store Magaziner, en

Skole og en Kirkebygning. Befolkningen lever af Fisk, Sæl- og Soløve-Kjød og Kjød og Spæk af Hval. Baade Lærere og Børn forsamme jævnlig Skolen, og Forældrene bryde sig lidet om at lade Børnene lære Engelsk. Nogle faa af de Ældre kunne læse og skrive. De 106 Beboere af Attou, den vestligste af de Aleutiske Der, ere meget fattige, men i Besiddelse af et sundt Legeme og et lykkeligt Temperament. Havoterne, som for forekom i Mængde, er nu næsten forsvundne fra dette Sted; men Beboerne ere bestemte paa at forblive i sit gamle Hjem i den Tanke, at Dteren vil komme tilbage. De sthyde Alaska Commercial Co. \$5000.00, en Gjæld, som sandsynligvis aldrig vil blive betalt. Efter Kapt. Baileys Sigende er det kun af Barmhertighed, at Kompagniet holder et Handelssted (Store) for dem. Der findes ingen Hvide paa Den; Beboerne har intet andet Brænde en Driktømmer og lever næsten udelukkende af Fisk. Deres Hjem, sørgeligt og fattigt som det er, kan ikke have mange Tillokkelser, men det omfattes med Nærighed, og Beboerne vægre sig for at forlade det. Paa Den Attha er der 1 Hvid, 14 Kreoler og 219 Meuter. Indvaanerne leve af Jagt paa Hav-Dter og Blaarev.

Det blev Kapt. Baileys berettet, at der fra Skibe, som i 1878 anløb Kogebuesund, blev solgt store Mængder Brændevin, Kammerladningsgeværer og Ammunition til de Indfødte. Han anbefaler, at et af Marinens Skibe sendes derop for at forhindre denne Trafik; den drives for det Meste af amerikanske Skibe, der tilhyneladende udrustes til Hvalfangst, men i Virkeligheden gaa til Sandwichsøerne og indtage en Ladning Rum (3; Brændevin, lavet af Sukkerrørets Saft.)

Da Kapt. Baileys først besøgte Massata i 1868 havde Konkurrencen mellem de

forskjellige Kompagnier drevet Prisen paa Peltsvævt op. Befolkningen nød Fordele heraf og en mere luxuriøs Levemaade begyndte at faa Indgang. Efter et Par Aar maatte de mindre Kompagnier give tabt, Prisen gik ned igjen, og Jagten blev saameget mindre lønnende, som Mængden af Peltsvævt ogsaa var aftaget. En stor Del af Befolkningen er derfor for nærværende meget fattig og gjældbunden. Jægerne ere venlige og godmodige Folk, men meget sorgløse med Hensyn til Fremtiden. Har de affat sit Udbytte af Jagten med Fordel, saa slaa de sig til Ro, indtil Fortjenesten er forteret eller snarere druffet op, og de ikke længere kan faa Kredit. Under det russiske Regimente blev de tvungne til i Sommerens Løb at skaffe tilveie Levnetsmidler for Vinteren; men nu ville de ikke lytte til gode Raad i saa Henseende og har derfor en hel Del at udstaa om Vinteren. Kapt. Bailey sammenligner dem med „en Familie af Børn“, og tilraader at behandle dem som Saadanne. Han anbefaler Ansættelsen af en Embedsmand paa Unalaska og maaske et Par andre Steder med Myndighed til at straffe mindre Forseelser og til at hævde Skole-

tvangen. Mere alvorlige Sager, mener han, vil neppe frembyde sig. En saadan „Foged“, eller hvad for en Titel man nu vilde give ham, vilde efter Kapteinens Mening, „afgive en fortræffelig Regjering for disse Folk.“

Der er megen Sygdom blandt Alue-terne, paaført dem ved Samværet med Russerne. Paa Grund, heraf og paa Grund af de mislige sanitære Forhold overhovedet er Befolkningen gradvis aftaget, saa at man regner, at Befolkningen er founet ind fra 20,000 til 9,000 siden Russernes Ankomst.

Der tænkes paa at faa Regjeringen til at stationere en Læge paa Unalaska og anlægge et Hospital der. Den kreolste Befolkning synes at have tabt al Fremfærd. De lade sig ikke bevæge til at arbejde for Andre. De fiske kun for sig selv og kun, naar Hungeren driver dem. Fisk og Poteter udgjør deres Føde Malet rundt.

De Indfødte i det Indre af Landet omtales som vilde og trolose. — Hvilket Departement Bestyrelsen af dette Land rettest burde underordnes henhvder Kapt. Bailey til Kongressens Afgjørelse.

Fra Strand til Strand *).

En af de sidste Dage i April for 13 Aar siden stod jeg betuttet nede ved Søboderne paa Verdalsøren; jeg var ikke netop i den Stilling, at „Baaden var rodet fra mig“, **) men alligevel i en Stilling, som ikke var mere behagelig.

*) Fortællingen er historisk sand ud i de mindste Enkeltheder.

**) Det Ordstykke, at „Baaden er rodet fra En“, er meget almindeligt paa Vestlandet, og betegner, at En er i stor Forlegenhed. Den, som kjender lidt til Vestlandets, f. Ex. Sogns Ra-

Dampskibet var gaaet et Par Timer, før jeg naaede frem, og skulde først komme igjen om 4 eller 5 Dage. Jeg skulde nødvendigvis være i Aurland før Mandag, og dette var Lørdag. Som fattig Student havde jeg ikke Raad til at tage Baadskjeds, og jeg vidste derfor ikke min

turførholde og Arbeidsvis, vil have let for at skjønne, hvorledes en sliq Forlegenhed som at staa igjen alene paa Stranden, naar den sidste Baad er founet, er kommet til at tjene som Udtryk for en slem Stilling overhovedet.

arme Raad. Der var dog dem, som vidste Raad for Uraad; disse satte mig paa den Tanke, at jeg skulde tage til Fjods over Fjeldet. Et Blik paa Kartet og endnu mere et Blik paa selve Naturen vil overbevise os om, at Norges smale Fjorde er opstaaede ved Revner i Fjeldmassen; disse Revner gaar sjelden i samme Retning, de gaar paa kryds og paa tvers, som naar en Deigstørpe brister. Man kan se, hvorledes den ene Side af Fjorden passer ind i den anden med dens Indstjæringer og fremspringende Nes, som Stykkerne af en ituslugen Kop passer til hinanden; kun fattes os den Kraft, som kan tvinge det skilte sammen. Og stod end dette i vor Magt, vilde ingen være barbarisk nok til at øve den; thi det er disse Fjorde med deres vidunderlige, afvejlende Omgivelsjer, som giver Norge dets eiendommelige Sjønhed og frugtbarste Strøg. En Følge af denne Bergmassens Revnen er Fjordenes uregelmæssige Løb med deres mange Vige, Nes og Sidearme. Søveien fra Lærdal til Nurland gaar rundt et Fremspring af Fjeldet i Form af en Hesteflo. Over Fjeldet er derfor Afstanden mellem disse to Steder langt mindre end langs Stranden. Medens der fra Lærdal til Nurland er nær 5 Miles Søvei, gaar Veilængden over Fjeldet ikke op til stort over 3 Mil. Jeg bestemte mig for at tage Veien over Fjeldet og begyndte paa Luren allerede om Aftenen, idet jeg tog Baadstuds over til Erdal, som ligger en god Fjerding Vej fra Lærdalskøen paa den søndre Side af Fjorden, og senere spadserede en halv Mil til Gaarden Kvigne. Lørdagen var gaaen hen uden, at jeg havde spist noget videre, og til Kvigne kom jeg saa sent, at jeg for ikke at sætte unødigt Brød paa Husmoderen gik til Sengs uden at nyde noget. Natte-

avn blev der intet af; det sørgede Lop-

perne for; og derfor var jeg heller ikke videre tidig (Lyften) paa Mad, da jeg om Morgenens satte mig til Frostofbordet. Den paa de Kanter sædvanlige Koft om Søndagsmorgen, Halvgroite (af halv og Graut) eller en tyk Melkevelling smagte mig ikke; en Vandfringle udgjorde min Frostof, og saaledes udrustet begav jeg mig paa Veien nden nogen Niste. Veien fra Kvigne til Stjerdal ved Nurlandsfjorden er to Mile lang; men Straaningerne paa begge Sider af Fjeldet er hoist ulige; medens der fra Lærdalsfjorden til Høiden af Fjeldet er to Mil, er der fra Fjeldhøiden til Enden af Stjerdalen kun omtrent en halv Mil. Stjerdalen er nemlig en af de bratteste Dale i Norge. Man fraraadede mig at tage Ski med; jeg var nemlig ingen øvet Skigjænger, og da Sneen antoges at have støret sig (saaet en haard Størpe, som let kunde bære en Mand), vilde jeg klare Opstigningen lettest uden Ski. Kl. var vel 9, da jeg Søndag Morgen gav mig paa Veien. Snart naaede jeg Snegrænjen. I hvorvel det stadig bar opover, gik det dog forholdsvis let i Førstningen; men Sol og Vinne (mildt Veir) tog haardt paa Staren, og snart begyndte jeg at gaa igjennem. 4 a 6 Tommer gik Foden ned i Sneen for hvert eneste Skridt, og Veien bestandig imod. Det trattede. Nu mærkede jeg ogsaa, hvor daarlig undersat jeg var med Mad, og hvor ubetænksomt jeg havde baaret mig ad, da jeg gik afsted uden Niste. Anstrængelsen, Fjeldluften og Mangel paa Næring forenede sig om at fortære min Kraft. Jeg var alene paa Fjeldet; vende om kunde jeg vel endda, men jeg var i Tvivl, om ikke det til udfordredes mere Kraft end til at naa frem til Stjerdalen, og desuden skammede jeg mig over at komme tilbage som en Sthimper. Saa stævnedes jeg videre

frem, bestandig opover Bakke, bestandig i løs Sne, bestandig trætttere. Det eneste, jeg havde at friske mig op med, var Sne, som jeg spiste alt i et. Saa blev jeg søvniq. Jeg syntes, jeg kunde ikke komme længere og maatte sætte mig. Nu vidste jeg heldigvis, hvor farligt det er at falde i Søvn paa Fjeldet om Vinteren eller om Vaaren; jeg havde som Barn hørt fortælle om flere, som spdi sovnebe ind i Døden i den Tanke, at de blot vilde hvile sig en liden Stund. Dette gjorde mig aarvaagen. Neppe havde jeg sat mig, før jeg jagede mig selv op igjen. Saaledes blev jeg ved, til Kl. var omkring 4. Jeg mærkede, det begyndte at skymre. Trætttere og trætttere, søvniqere og søvniqere blev jeg. Med et ser jeg, at Veien begynder at hælde til den modsatte Kant. Min Glæde kan ikke beskrives; det var, som alle Farer nu var overstandne. Veien gif jo nedover, og det var ingen Sag, mente jeg. Jeg var bleven som et nyt Menneſte ved at se mig paa Hviden; jeg følte ikke den ringeste Træthed længere, og lystiq bar det nedover Bakker og Skrænter. Jeg mærkede dog, at Sneforholdene var helt andre paa denne Side af Fjeldet; medens jeg før havde gaaet dybt ned i Sneen for hvert Skridt, kunde jeg nu hoppe paa Skaren. En og anden Gang gjorde den mig rigtignok slemme Puds, idet jeg dumpede ned i Hul til Armenes, men det var jo kun et Dieblits Anstrængelse at komme op igjen, og saa bar det afsted igjen med freidigt Mod. Alt som jeg gif nedover, blev Sneen haardere og haardere, tilslidst saa haard, at det var vanskeligt for mig at holde mig paa Benene. Og nu mødte mig de største Vanskeligheder. Jeg var ganske ujsendt med Veien; man havde sagt, at Telegrafstolperne altid vilde vise mig Veien. Og dette var rigtigt nok for Fjeldets Ved-

kommende og vilde ogsaa have været det for Dalens, om det havde været snebart. Da vilde nemlig Telegrafen have vist mig Hovedretningen, og Gangstien vist mig, hvor jeg i hvert tvivlsomt Tilfælde skulde shtre mine Skridt. Men Gangstien var tilfneet, og som Følge deraf maatte jeg slavist følge Telegraftraaden. Man tænke sig en Dal, som Skjerdalen, en af Norges bratteste og trangeste Dale, med Stup paa Stup, Klippe paa Klippe, man tænke sig nu videre Telegrafslinjens mange Afvigelser fra Fodstien, og man tænke sig endelig den haarde Sneforpe, hvorpaa jeg skulde gaa Bakke op og Bakke ned, — dog, man tænke sig end videre, at det mindste Feilſteg kunde bringe mig udover Berg og Hamrer ned i Dalens Bund, og man vil have en Forestilling om, hvor alvorlig Stillingen var. Det var især en Strækning, hvor Livet hang i hvert eneste Skridt. Telegrafslinjen gif opover en brat Bakke; jeg tænkte mig Muligheden af, at der gif en Bei langs Elven; men da jeg var tilraadet overalt at følge Telegrafslinjen, turde jeg ikke indlade mig paa slige Vidtløftigheder. Jeg gav mig da i Færd med den steile Bakke; men at bestige den var nu ingen let Sag; Sneen var saa haard, at jeg ikke kunde faa Fodfæste. Jeg satte mig da ned og spændte en liden Fordybning i Sneen med Støvlehælene; saa flyttede jeg mig varsomt opover med Hænderne. Det gif smaat og i største Spænding; men endelig naaede jeg Hviden af Bakken. Der stod jeg imidlertid fast; en Sneflaak, som naaede mig til Brystet, ludede udover Bakken og stængte Veien for mig. Komme tilbage kunde jeg ikke; det var i alt Fald min Overbevisning, at jeg ikke vilde være i Stand til at slygte mig nedover Bakken igjen; det vilde være løs med mig, mente jeg, og jeg vilde i Faldet blive flaaet ihjel,

om jeg havde hundrede Liv. Og selv om jeg kunde komme i god Behold ned igjen, hvad Hjælp vilde det være for mig, da jeg ikke kjendte nogen anden Veie at komme frem paa. Der stod jeg, som det syntes ganske fast. Imidlertid lagde jeg Mærke til, at hin ludende Skavl, som stængte Veien for mig, var temmelig fast. Den Tanke faldt mig da ind, at Taget maatte vilde holde, om jeg fik boret Arme ind i den fra Overfladen af. Jeg strakte mig frem, fik Hul paa den øverste Størpe og udhulede nu Skavelen videre, saa dybt jeg kunde træffe. Det var uovelig at betroe sit Liv til nogle Tommer Sne; brast Taget, medens jeg skulde svinge mig op paa Stavlen, vilde det siensynlig være den sidste Bevægelse, jeg gjorde i mit Liv. Men her var intet Valg, jeg maatte prøve. „I Guds Navn!“ jagde jeg og hivede mig op. Taget holdt! Jeg var reddet fra en Fare, — men for med det samme at gaa ind i en ny. Jeg skulde nu toversover en brat Bakke; men at gaa var der ikke tale om. Sneen var som Is. Saa maatte jeg flygte mig frem med Hænderne, medens jeg søgte med Støvlehælene at faa et lidet Fodfæste i Sneen. I Bunden af Dalen gif Elven; jeg var langt op i Bakken; vel næsten de 1000 Fod over Elven, men det var jeg vis paa, at har det løst med mig, vilde jeg ikke standse, før jeg over Berghamrer og Stup naaede Elven. Jeg sølte ikke egentlig Faren ved denne Overgang, for hver eneste Mussel var spændt for at klare den. Det kunde vel have taget omtrent et Kvarters Tid, da jeg var over Fjorden og kunde sætte min Fod paa bar Jord. Ungen kan beskrive min Glæde! Jeg havde nu ingen Snefonner at passere,

og kunde da følge Gangstien, — saa mærkede jeg ogsaa den store Afvigelse i Retning mellem Telegraflinjen og Veien. Det gif nu i slypende Fart nedover. Jeg var vant til det; jeg havde som Gut min største Fornøielse i at tage Bakkerne i et eneste Sprang, naar jeg kom fra Fjeldet, og nu var jeg fuldstændig som et Barn, jeg var glad som et Barn, og jeg hoppede som et Barn. Om lidt naaede jeg Gaarden Skjerdal, som ligger et lidet Stykke op fra Fjorden. Konen raakte mig en Bolle sød Mælk. De tog dybe Drag, vore stærke Fædre; men omend jeg maa indromme, at jeg kun er en Pusling mod dem, saa antager jeg dog, at det ikke vilde have været nogen Skam for en af de gamle at tage de Drag af Mælkébollen som jeg hin Aften. Jeg fik strax En til at skyde mig ned til Aurlandsvangen, hvor jeg gjorde forparlig Befæd ved det smagelige Aftensmaaltid. Husets Frue satte for mig, og hvor jeg havde den mest styrkende Sønn, jeg kan erindre i mit Liv. — Bygdens Folk stræmtes, da jeg fortalte dem om mit Eventyr over Fjeldet og ned Skjerdalen; de mente, at Erdslerne paa den anden Side af Fjeldet ikke kunde kjende til Skjerdalen, naar de ikke havde fraraadt mig at tage den Veie til Aurland. Mæret iforveien var en ung Mand, som endda gif paa Brodder, faret løs der, og man havde fundet Stykkerne af ham igjen nede i Dalen. Jeg takkede Gud for Redningen da og har ved hans Naade lært at takke ham mere siden. Den følgende Sommer tog jeg atter Veien over Fjeldet fra Lærdal til Aurland; men det var en deilig Sommerdag, og da havde jeg slagen Veie. Det var bare Fornøielse.

(„For By og Bygd“.)

De regjerende Fyrstehuse.

Jngen af Europas 41 store og smaa Throner — Brasiliens medtages, fordi Keiseren er af europeisk Herkomst — er i Aarets Løb bleven ledig, hverken ved Dødsfald, Abdikation eller Revolution, saaledes at alle de 41 Fyrster, som sad paa Thronen den 1ste Januar 1879, levede og regjere endnu. Længst af dem alle har Keiser Pedro II af Brasilien regjeret; han overtog selv Regjeringen den 23de Juli 1840, men kom allerede paa Thronen ved sin Faders Abdikation den 7de April 1831, saa at han næste Aar kan feire sit 50de Aars Keiserjubilæum. Efter ham kommer i Anciennitet Hertug Wilhelm af Brunsvig, som den 20de April 1881 kan feire sit 50de Aars Regjeringsjubilæum. Gjennemsnits Regjeringsstiden for samtlige 41 Suveræner var den 1ste Januar 1880 paa det nærmeste 20 Aar (nøjagtig 19 Aar 10 Maaned og 26 Dage).

I Alder er som for et Aar siden blandt alle Suveræner Keiser Wilhelm af Tyskland den ældste; han fyldte den 22de Marts 83 Aar; den næstældste, Fyrst Günther af Schwarzburg-Sonderhausen, fylder den 24de Septbr. 79 Aar, og den tredieældste, Hertug Wilhelm af Brunsvig den 25de April 74 Aar. Regenternes Gjennemsnitsalder var den 1ste Januar 1880 51 Aar 3 Maaned og 5 Dage. Da Gjennemsnitsregjeringsstiden var 20 Aar, har Gjennemsnitsalderen ved Regjeringsstiltværelsen været noget over 31 Aar, men for hver enkelt meget forskjellig, fra 5 Aar (Keiseren af Brasilien) til 68 Aar (Pave Leo XIII).

Af fordum regjerende Fyrster, der enten ere fordrene fra sine Lande eller have nedlagt Kronen frivillig, levede endnu følgende 10: Hertug Karl II af Parma

(80 Aar gl.), forlod sit Land 1848 og abdicerede 1849; Hertug Bernhard af Sachsen-Meningen (79 Aar), abdicerede efter Krigen 1866; Fyrst Karl Anton af Hohenzollern (68 Aar), afstod 1849 sit lille Land til Preussen; Hertug Adolf af Nassau (62 Aar), fordreven 1866; Dronning Isabella II af Spanien (49 Aar), fordreven 1868; Storhertug Ferdinand IV af Toscana (44 Aar), fordreven 1859; Kong Frans II af begge Sicilierne (43 Aar), fordreven 1860; Sultan Murad V (39 Aar), affat 1876; Kong Amadeo af Spanien (34 Aar), abdicerede 1873; Hertug Robert af Parma (31 Aar), fordreven 1859.

Kun 31 af de ovennævnte 41 Throner er beklædte af Fyrstinder, idet 10 Regenter ere Entemænd eller ugifte. Den ældste af de regjerende Fyrstinder er Keiserinde Augusta af Tyskland (68 Aar), den næstældste Dronning Louise af Danmark (62 Aar); foruden dem er kun Dronning Viktoria af England over 60 Aar.

Kun i 26 Stater har den regjerende Fyrstinde direkte mandlig succesionsberettiget Afkom. Den ældste af disse Kron- eller Arveprindsjer er Arveprins Karl af Schwarzburg-Sonderhausen (40 Aar), den næstældste Kronprins Frederik Wilhelm af Tyskland (48 Aar), og efter dem komme i Alderen den engelske Kronprins, Prins Albert Eduard af Wales (38 Aar), og Kronprins Frederik af Danmark (36 Aar.)

Aaret 1879 saa to Kongebrudslupper, hvad der er noget ualmindeligt, idet der i de foregaaende femogtyve Aar kun har fundet ialt sex kongelige Vielser Sted. Den 7de Januar ægtede den 62aarige Kong Wilhelm III af Nederlandene

Fyrsten af Walbeds tredieældste Datter, den 20aarige Prinsesse Emma, og den 29de November ægtede den 22aarige Kong Alfons XII af Spanien den afdøde Erkehertug Karl Ferdinand af Østerrigs eneste Datter, den 21aarige Erkehertuginde Kristine; begge Kongerne vare Enkemænd. Endvidere ægtede Dronning Viktorias tredieældste Søn, den 29aarige Hertug Arthur af Connaught den 13de Maris Prins Frederik Karl af Preussens tredieældste Datter, den 19aarige Prinsesse Louise Margrete.

Naar man undersøger de enkelte nulevende regjerende Fyrsters Herkomst, faa vidt den kjendes af Historien, vil man finde, at det langt overveiende Antal, 28, nedstammer fra Tydskland, 5 ere af italiensk, 4 af slavisk, 3 af fransk og 1 af turansk Herkomst. Af de tydske Huse har Sachsen givet de fleste Nutidsregenter, nemlig Kongerne af Belgien, Portugal og Sachsen, Storhertuger af Sachsen-Weimar og de tre sachske Hertuger; Huset Oldenburg hersker i 4 Stater: Rusland, Danmark, Grækenland og Oldenburg; Huset Hohenzollern i 2: Preussen (Tydskland) og Rumænien; de øvrige tydskfødte Fyrster ere Keiseren af Østerrig, Kongerne af Baiern, Württemberg og Holland (af Huset Nassau), Storhertugerne af Baden og Hessen, Hertugen af Anhalt, de 2 Fyrster af Keuf, de 2 Fyrster af Schwarzburg, de 2 Fyrster af Lippe, Fyrsterne af Waldeck og Richtenstein. Af italiensk Herkomst ere Pave Leo XIII, Kongen af Italien (hvis foregionne Herkomst fra Sachsen Wittkind ikke er historisk bevist), Dronningen af England og Hertugen af Brunsvig, (der begge nedstammer fra de gamle Markgrever af Este) samt Fyrsten af Monaco (af Huset Grimaldi). Af slavisk Æt ere begge Storhertugerne af Mecklenburg, som i lige Mandslinje ned-

stamme fra de gamle vendiske Konger, samt Fyrsterne af Serbien og Montenegro. Fransk Blod flyder nu kun i 3 Regenters Aarer; Kongen af Spanien (Bourbon) og Keiseren af Brasilien (Braganza) er begge direkte Mandsstubb af de gamle Kapetinger, og Kongen af Norge-Sverrig er af den franske Familie Bernadotte. Endelig er Sultanen af Tyrkiet af turansk Æt.

Af de 31 regjerende Fyrstinder er kun 1 af fransk Herkomst: Keiserinde Therese af Brasilien (af de neapolitaniske Bourboner); 2: Dronningerne Margherita af Italien og Maria Pia af Portugal, ere af italiensk Herkomst (begge af Huset Savoien); 2: Fyrstinderne Milene af Montenegro og Nathalia af Serbien ere af slavisk og alle de øvrige 26 af tydsk Herkomst. Huset Oldenburg har givet 3 Lande Dronninger: Olga af Grækenland, Olga af Württemberg og Karola af Sachsen; sachske Prinsesser ere 3 Fyrstinder: Keiserinde Augusta af Tydskland, Storhertuginde Elisabeth af Oldenburg og Hertuginde Antoinette af Anhalt; Nassauske Prinsesser 3: Dronning Sofie af Norge og Sverige, Storhertuginde Sofie af Weimar og Fyrstinde Helene af Waldeck; østerrigske Erkehertuginde 2: Dronningerne Henriette af Belgien og Kristine af Spanien; brunsvigske Prinsesser 2: Dronning Victoria af England og Storhertuginde Augusta af Strelitz; badenske Prinsesser 2: Hertuginde Alexandrine af Koburg og Fyrstinde Sofie af Detmold; waldechske Prinsesser 2: Dronning Emma af Nederlandene og Fyrstinde Hermine af Schamburg-Lippe; endelig er Keiserinde Elisabeth af Østerrig en baierisk, Storhertuginde Louise af Baden en preussisk, Storhertuginde Marie af Schmerin en schwarzburgsk, Hertuginde Agnes af Mecklenburg en anhaltsk, Fyrstinde Ida af

Keuf en lippesf og Fyrftinde Agnes af Keuf en württembergf Prinsesse.

De 25 Slægter, fom beklæde de 40 verdslige Throner, tæller med fine fyrftelige Sidelinjer tilsammen 376 mandlige Medlemmer. Den talrigfte Slægt er den oldenborgfke med 1 Keifer (Rusland), 2 Konger (Danmark og Grækenland), 1 Storfertug (Oldenburg), 24 ruffifke

Storfyrfter, 5 danfke, 3 græfke og 8 oldenborgfke famt 6 auguftenborgfke og 6 glücksborgfke Prinfer, ialt 56 mandlige Medlemmer.

Antallet af de nævnte 25 Slægters kvindelige Medlemmer er noget mindre, nemlig tilsammen 343. Hele Medlemstallet af de europæiffe fuveræne verdslige Fyrftefamilier var altfaa den 1fte Januar 1880 719. (Bergens Aftenbl.)

Det drømte Billede.

Den gudfrugtige Grevinde Augusta von Schwarzwald holdt det hellige Pfalter for at være fin dyrebarefte Bog; i den føgte hun Trøft og Fred i fine mange aandelige Kamppe, og i den fandt hun Glæden i Gud. Hun var ogsaa ligesom oppvoget ved den; thi i fin Moders Pfalter havde hun først begyndt at ftave: det var en stor smuk Bog med tegnede Blomfterflynngninger og Lovværk om hvert Blad, og indimellem Blomfterne og Lovet stod fmaa Billeder, fom fremftillede Begivenheder af Davids Liv, lige fra han gif fom Hyrdebrendg paa Bethlehems Marker, til han sad stor og mægtig paa Thronen fom Israels Konge.

En Dag kom der en Yngling til Landsbhen Schwarzwald; det var en fattig Kunstner, fom var paa Veien til Italien. Værkerne af Raphael Sanzio, Michel Angelo og alle de andre store Meftere havde draget ham med underbar Magt, — han var dragen fra Hjemmet med godt Haab og uden at beregne, om ogsaa hans faa Penge vilde tillade ham at naa frem til det fjerne Bestemmelsessted. Nu vare hans Penge allerede næften medgaaede, og det Mefte af Veien til Staden med Kunstværkerne, fom han længtes faa inderlig efter at befue, var

endnu tilbage. Men han havde hort, at Schwarzwalds Greve juft lod indrede endel Værelfer i den ene Floi af Slottet, der hidtil havde henftaaet ubenyttet, og han vilde derfor underføge, om Greven kunde have Brug for ham til et eller andet Decorationsarbeide, hvorved han da kunde fortjene lidt til Reifepenge. Paa dette Forføg berede det, om han ffulde komme videre eller ikke. Med bankende Hjerte gif han op til Slottet og fteg op ad dets Trappe. Han fpurgte efter Greven. Der blev fsvaret ham, at denne var hos Arbeidsfolkene. Efterrat have gjennemftrødet mange lange Gange, traadte han ind i en stor Sal. Der stod Grev Gerhard, iført fin mørke Jagtdragt og med et stort Signalhorn hængende over den ene Skulder. Ynglingen fremførte fit Andragende. „Hvad Haandværk driver du?“ fpurgte den stolte Herre. „Jeg er Maler“, var Svaret. „Saa mal mig først for min Kone et Billede af Kong David“, fagde han efter en liden Pause under stærk Ratter, idet han nu først værdigede den Indtraadte et Diekaft. Den unge Kunstner faa Ridderen ind i Dinene, fom om han ikke havde opfattet hans Mening. „Det er Alvor“, vedblev denne, der tidt pleiede at ffejante

med sin Gemalindes Fortjærlighed for Pfalteret og dets Digter, og vendte sig nu endelig om til vor reisende Kunstner; „det er fuldt Alvor, min unge Ven“ sagde han, „mal min Koue et Billede af Kong David; deraf vil vi se, hvad du duer til, og derefter bestemme, om vi videre har Brug for dig.“ Disse Ord, der bleve udtalte i en streng og haard Tone, bød den Fremmede at fjerne sig.

Kommen tilbage til den Hytte ned i Landsbyen, hvor han havde taget Herberge, fattede han sig mismodig ned med Haanden under Kind; Grevens stolte Angivelse af, at det forlangte Billede skulde tjene som Prøvestykke, og hans strenge Blik betog ham Mod til at paa-begynde sit Arbejde. Da han lagde sig ned paa det usle Straaleie, som var ham beredt, tænkte han paa Billedet af Kong David, og da han omsider indslumrede, var det endnu med Tanken derpaa.

Solens første Straaler faldt netop ind gjennem Hyttens lille Vindue, da han vågnede. I Drømme havde Zions Drot staaet for ham. Han fremtog i Hast sine Malerapparater, som han førte med sig, bragte sig istand et Staffelt og arbejdede utrætteligt i tre Dage. Da var Billedet færdigt. Der stod Kong David i fuldt kongeligt Skrud, saaledes som den unge Kunstner havde seet ham i Drømme. Det var i et Inspirationens Dieblit,

hans Hoved og hans Blik var hævet. Paa Hovedet bar han den taffede Guldkrone, besat med violblaa Achlamah-Stene og vingule Tarschisch-Perler, over den side, opbundne Kfortel af guldglimsende Suz hang den folderige Purpurkappe, sammenheftet over Brystet med en Sølvspænde; paa Fødderne havde han Sandaler af staalblaat Lochas-Skind, og i Haanden holdt han sin Harpe.

Modigere end før ilede Ynglingen op paa Slottet med sit Billede. Han oprullede det for den venlige Grevinde, der modtog ham, da Greven selv var ude paa Jagten. Just saaledes havde hun tænkt sig den kongelige Sanger. Hun fik vide, at Ynglingens Agt stod til Rom, Staden med de mange Kunstverker. „Reis, og Gud være med dig!“ jagde hun og rakte ham en Silkepung søldt med Guldpenge. Vor unge Kunstner var nu sat istand til at følge sin Hu, og med fornøiet Sind fortsatte han sin Pilgrimsvandring til Kunstverkerens Stad. — Hvad den unge Maler hed, fik man aldrig at vide; men kort Tid efter udstillede en af de siden mest naanfundige Malere sine første Arbejder i Rom.

Billedet af den kongelige Sanger forevist i Grevinde Augustas Kammer som en af de sjeldneste Kunstfætte, indtil en Ildbrand i forrige Aarhundrede lagde Schwarzwalderslottet i Aske.

„Drei Nöglen om“.

I en af Hovedstadens Forstæder bor der en Mand, som gaar under det noget besynderlige Ogenavn: „Drei Nöglen om!“ Hans virkelige Navn er Mathias Hansen; men saaledes benævnes han kun af sine Venner og af dem af sine Naboer, som har lært at agte ham, og det er mig

en Glæde at kunne fortælle, at disse slet ikke ere faa.

Af Haandtering er han Stomager. Ikke en af dem, som driver Arbejdet i det store, men en besfeden Haandverker, som mest har sine Kunder blandt den fattigere Klasse.

Han var en meget slink Arbeider og tillige ordentlig og paalidelig, hvorfor han ingen Mangel havde paa Arbeide i adskillige Aar før og efter sit Ægteskab. Men saa fik Lykken til Drist Overhaand hos ham.

Han begyndte i sin Ungdom som saa mange andre med „det sædvanlige“ Glas til Maaltiderne. I Tidens Løb tog han sig saa et „for at fugte sin Bibe med“, før han gik til sengs, og til Slutning tog han sig saa mange, at det at spise for ham blev noget tilfældigt, men det at drikke noget frygtelig sædvanligt.

Denne Historie er saa gammel og saa almindelig, at jeg er hange for at træffe Bøxler paa mine Læseres Laalmodighed ved at fortælle den. Vi har alle oplevet mere end en af den Slags. Naf derfor om dens første Del.

Mathias Hansen var falden. Tiltrods for en hjerlig Hustrues Forestillinger, Taarer og Bønner, — tiltrods for at Gud havde skjænket ham to prægtige Børn, og tiltrods for den aabenbare Synd, det var, lod han denne frygtelige Bane saa virke paa Sjæl og Legeme. Denne unaturlige Torst, denne elendige Begjærighed forlod ham aldrig; Arbeidets og Hjemmets Pligter blev lige meget forsømte for den smudsige, larmende Kneipes Skyld.

Dg dog kjæmpede han imod, medens han sank, — svagt, ganske vist, men han kjæmpede dog. Om Morgenen kunde han staa op med nye Beslutninger om ikke at smage mere og derpaa med faste Skridt gaa op til det Tagkammer, hvor han arbejdede, sætte sig paa sin Kraak, tage sit Forklæde paa og begynde sit Arbeide. Men saa hørte han denne skjæbnesvangre Hviisen: „Drik et Glas, — bare et; det vil friske dig op og bringe dit Arbeide til at gaa lettere fra Haanden.“

Han vidste, hvor falsk denne Hviisen

var, men gik; og hele Formiddagen sadt Lyset fra Vinduet paa et tomt Bærelse og paa ubenyttet Værktøi. Sent paa Dagen pleiede han at komme tilbage, fortvilet og skamfuld, og i Hui og Hast gjøre en Del af det Arbeide, som burde have været vel gjort for flere Timer siden.

Som det sædvanlig gaar i slige Tilfælde, fattede hans Kunder snart Mistillid til ham. Unøiagtighed, daarligt Arbeide og hans lastefulde Bane trak de bedste af dem bort, og de øvrige betalte ham — hvad han var nødt til at finde sig i — mindre for hans Arbeide.

Bundet i disse fordærvelige Læmer, nedtrykt og fortvilet, slæbte han sig gennem Livet, medens hans stakkels Hustru heller ikke havde mindre sorgfulde Dage. Johanne Hansen var en brav, kristeligfindet Kvinde, som ogsaa holdt sine Børn til alt godt. Men hendes Kjærlighed og gode Exempel var bortkastet paa Manden.

„Nære Mathias, hold op med den forfærdelige Drist!“ sagde hun en Morgen til ham. „Bed til Gud om Styrke, og han vil ikke svigte dig.“

„Der er ingen Nytte i at bede“, svarede Mathias nedtrykt. „Jeg har gjort, hvad jeg kunde; men saa snart som jeg har sat mig ned for at arbeide, drages jeg bort af en Magt, der er mig for stærk.“

„Den bringer Ulykke baade over dig og os“, sagde hans Kone. „Men hvad godt gjør Driksen dig?“

„Intet“, svarede han. „Jeg er ikke den Mand, jeg har været, siden jeg begyndte med den; sandelig, har jeg ikke undertiden en Følelse af, at jeg slet ikke er nogen Mand, men — et Dyr.“

Han lænede sig tilbage i sin Stol med forslagte Arme og stirrede mørkt paa sine to Børn som stod i en Krog af Stuen og hvilede frygtfont med hinanden, undrende sig paa, hvorfor deres Fader saa

faa vredt paa dem. Han var dog ikke vred paa sine Børn. Mathias Hansen var falden dybt; men han havde dog endnu ikke faaet den vilde Grumhed, som Driften giver enkelte Mænd. Han nærede intet Onske om at mishandle det Afkom, som Gud havde skjænket ham.

Synet af Børnene,—to smukke Børn, en Dreng og en Pige: paa fire og fem Aar,—og deres uskyldige Blisfe var ligesaa maage bitre Bedreidelser imod ham.

„Johanne, jeg holder det ikke ud!“ sagde han, idet han hurtigt reiste sig. „Dersom dette skal vedblive at gaa, som det gaar, kommer jeg til at tage Livet af mig!“

„Tal ikke saa formastelig, Mathias!“ sagde hans Kone, idet hun lagde Haanden paa hans Skulder. „Dit Liv har du faaet forat bruge det til Guds Ære; det er ikke dit eget, som du kan kaste bort, naar du vil.“

„Til hvad Nytte er vel mit Liv for mig eller for andre?“ spurgte han.

„Det vilde være til Nytte og til Belsignelse for mange“, sagde Johanne, „dersom du holdt op med at drifte.“

„Ja, der er det“, svarede Mathias; „jeg onsker, at jeg kunde holde op. Og dersom jeg blot bestandig var tilfunds, som jeg nu er, saa kunde det gaa; men jeg ved, at saasnart som jeg sætter mig paa min Krak, vil Dorsten komme over mig, og ud maa jeg.“

„End om jeg sad oppe hos dig, Mathias“, sagde hun, „tror du da, at du kunde besejme denne Lyft?“

„Jeg vil forsøge Johanne, men jeg tvivler paa det.“

De gik sammen ovenpaa, og Mathias begyndte Forberedelserne til sit Dagsarbejde. Han havde dog ikke mistet alt Arbejde, og han havde mere end nok til at arbejde paa den Dag i det mindste. I Forstningen saa han meget bestemt ud,

trak sin Krak hen og satte sig ned. Han tog Bærtoiet i Haanden og standsede. Johanne saa, hvad der vilde komme, og satte sig mellem ham og Døren.

„Nu kommer det over mig!“ sagde han med hæst Stemme, „jeg maa have et Glas,—et Glas!“

„Nei, nei“, streg hun, „bliv her Mathias, kanhænde du kan bryde Lænkerne og med Guds Hjælp aldrig faa dem paa mere!“

„Jeg kan ikke begynde uden en eneste Draabe, sagde han og reiste sig. „Jeg er aldeles forstyret. Lad mig gaa. Jeg skal ganske sikkert komme tilbage naar jeg har faaet et Glas.“

„Nei, Mathias, det kan ikke gaa an!“ raabte Johanne.

„Jeg vil trænge mig forbi dig“, sagde han, idet han nærmede sig hende, „og komme ud, medmindre“—han standsede, som om han pludselig var bleven greben af en stor Tanke — „medmindre du dreier Nøglen om.“ I det næste Dieblit var det gjort. Johanne havde, opshldt af nyt Haab, lukket Døren, dreiet Nøglen om og stukket den i Lommen.

„Nu, Mathias“, sagde hun, „faar du den ikke af mig. Du maa tage den med Magt.“

Han satte sig skjælvende ned igjen. Fristelsen til at gjøre dette kom over ham. I et Dieblit veiede han denne frøgtelige Tanke i sit Sind. Hans Hustru forstod alt. „O barmhjertige Fader“, mumlede hun, „hjælp ham for vor velsignede Frelseres Skyld!“ Bønnen var neppe udtalt, før Svaret kom. Mathias Hansen vendte sig bort, støttede Albuerne paa Bænken og begravede sit Ansigt i Hænderne. Store Svæddraaber faldt fra hans Pande.

Johanne sagde intet til ham da. Heller ikke, da han pludselig igjen begyndte at arbejde, talte hun. En god Halvtime forløb, førend et Ord blev veilet mellem dem.

„Johanne“, sagde han pludselig, „jeg gjorde det næsten.“

Han forklarede ikke nærmere, hvad „det“ var; det behøvedes heller ikke. Johanne gav rolig til Svar:

„Det var den barmhjertige Gud, som frelst dig.“

Ingen Bebreidelse, ingen Hentydning til, hvad hun selv vilde være kommen til at lide, ingen Trusler om, hvad hun vilde have gjort, om han havde forgrebet sig paa hende. Han strøg sig med Haanden over Dinene, gik over Gulvet hen til hende og kysjede hende.

„Johanne“, sagde han, Tørsten holder paa at forlade mig; du skal komme op hver Morgen og d r e i e N o g l e n o m.“

„Det skal jeg Mathias“, svarede hun, indtil du er istand til at gjøre det selv.“

„Jeg er bange for, at der vil gaa mangen en Dag, før jeg kan gjøre det“, sagde han bedrøvet.

„Derfom du vil høre paa mig“, svarede Johanne, „skal du kunne gjøre det i m o r g e n.“ Han saa vantro paa hende; men hun mødte hans Blik med et forhaabningsfuldt Smil. „Mathias“, sagde hun, „det var min Bøn, som frelst dig fra at slaa mig. Sandelig, det var Bøn, og intet andet. Derfom du tvivler derpaa, saa knæl ned nu og se, hvad Styrke du vil faa deraf!“

„Men jeg kan ikke bede“, sagde han; „jeg har ikke bedet en Bøn, siden jeg var Gut. Jeg kan ingen Bøn. Jeg har næsten glemt endog den, som jeg lærte ved min Moders Kna.“

„Kna!“, sagde hun, „hengiv dig til Tanken paa din Frelser, og Bønne vil komme af sig selv.“

Mand og Hustru forblev i to Timer sammen i hint Bærelse. Gud hørte deres Bønner. Smaa børnene blev kaldte op og fik Lov til at lege i „Butikken“, som Mathias kaldte sit Tagkammer. De

var ikke lidet forundrede, og idet han traadte ind, gjorde Gutten et Spørgsmaal, som han i sit barnlige Uslub ikke anede var en ny Bebreidelse:

„Skal ikke Papa gaa ud idag?“

„Nei“, svarede Moderen, „Papa vil arbejde, og du maa ikke ståe, medens du leger.“

„Jeg er saa glad“, sagde Gutten, „er ikke du, Hanna?“

Hanna tilfjendegav hvissende sin Glæde, og de lovede begge ikke at forstyrre deres Fader i Arbeidet.

Moderen gik ned for at udføre sin huslige Gjerning. Da hun var gaaet, ventede der Børnene en ny Overræffelse. Deres Fader kaldte dem hen til sig og hjærtegnede dem. Han havde aldrig været ufhjærlig; men siden han var begyndt at drikke, havde han ikke givet sig videre af med sine Børn. Gutten saa op og opdagede Taarer i sin Faders Dine.

„Papa“, sagde han, „hvorfor græder du?“

Det var noget nyt for Gutten at høre tale om Glædestaarer, og han saa derfor noget tvivlende ud; men han blev snart overbevist om Sandheden af, hvad hans Fader havde sagt, ved at se Smil paa et Ansigt, som i lange Tider havde været præget af de mørke Miner, hvori man læser en ond Samvittighed.

„Na, jeg er saa glad!“ sagde Gutten og klappede i sine smaa Hænder.

En stor Seier var vunden; men Striden var endnu ikke over. Nyten til Drit er ikke saa let kuet. Mathias Hansen folte den frygtelige Slaphed, som er en Folge af pludselig Afholdenhed fra stærke Drikke, og troede, at han skulde dø.

„Johanne“, sagde han til sin Kone, da hun bragte hans Middagsmad op, „jeg er skræffelig klein og elendig. Jeg tror, jeg burde have sluttet Lidt efter Lidt.“

„Nei, nei“, sagde hun, „ikke mere Drik! Spis din Middagsmad, den vil gjøre dig godt!“

„Drei Nøglen om!“ sagde han med en Bestemthed, som hidtil havde været fremmed for ham. Johanne gjorde saa, og han satte sig for at spise.

I Førstningen havde han en Følelse af, at han ikke kunde røre Maden; men hans Kone nødte ham til at spise en Smule indom hans Vilje. Han gjorde det. Appetiten kom, og han holdt et godt Maaltid. Om Aftenen gif han ud for at spadserere med sin Hustru og Børn, og naar han nærmede sig et Brændevinsudsalg, røbede hans Ansigt den Kamp, som foregik inden i ham; men Johanne hvistede ham da i Dret: „Drei Nøglen om!“ og de gif videre. Han vendte hjem uden at være besejret af sin gamle Fiende.

Den næste Morgen stod hans altid flittige Hustru tidlig op og bragte Huset i Orden for at være færdig til at hjælpe ham i den anden store Kamp, som hun vidste nu forestod.

Mathias vaagnede [og undrede sig i Førstningen over, at hans Tunge ikke var saa tør som sædvanlig, og hvorfor hans Hoved ikke var saa tungt som Vsh; men Grunden til Forandringen blev snart klar for ham.

Mand og Hustru knælede ned og bad sammen. Saa kom Frokosten, simpel, men ordentlig, og i denne var Mathias istand til at deltage med en Appetit, som han ikke havde havt i to eller tre Aar.

„Dette er et nyt Liv!“ sagde han, idet han reiste sig.

„Gaa nu til dit Arbeide“, sagde Johanne, „og drei selv Nøglen om! Du ved, hvor du skal søge Styrke til at gjøre det. Vor Frelser vil ikke spigte dig.“

Han gif, og efter nogle saa Minutter fulgte hun sagte efter ham og lyttede udenfor Døren. Han gif frem og til-

bage, og hun vidste, at Nøglen endnu ikke var dreiet om. Den anden Kamp var nu kommen. Der blev en Pause, og hun hørte en sagte Lyd, som om En faldt paa Knae. Den ængstede, elskende Hustru sank ogsaa ned, og med foldede Hænder bad hun i sit Hjerte om Hjælp.

En Bevægelse indenfor naaede hendes Dre; hurtige Fodtrin nærmede sig Døren, og Nøglen blev dreiet om.

Den mørke, trange Trappe syntes hende straalende lys, idet hun sagte listede sig ned. Kampen var nu over og Seieren vunden. Svaret paa hendes egne og hendes Mand's Bønner var allerede kommet.

Mathias Hansen holdt Døren laaset, indtil hans Hustru kom op med Middagsmaden. Han var bleg og rolig, men meget lykkelig.

„Johanne“, sagde han, „Gud gav mig Styrke. Jeg har dreiet Nøglen om, og med Guds Hjælp vil jeg aldrig mere smage en Draabe af den Gift.“

„Maa den barmhjertige Gud hjælpe dig til at holde dette Løfte!“ sagde Johanne.

Gud hjalp ham og hjælper ham fremdeles.

Han havde dreiet Nøglen om for sit forrige Liv, og Brændevin har han siden aldrig sluppet ind. Udruelig, gudfrøgtig og lykkelig lever Mathias Hansen i sit nye Hjem, — det samme Hus, men et nyt Hjem, med den samme Hustru, men nu saa lykkelig og tilfreds, en Dykke og Tilfredshed, som oprandt den Dag, Manden og Faderen kjæmpede sin første seierrige Kamp mod Brændevinet.

Mathias havde dreiet Nøglen om, og han skammede sig ikke for det; han talte om det til sine Naboer, ikke for at gjøre sig til af det, men som et ndmygt Vidnesbyrd om den Naade, der var bleven ham tildel. (Nordisk Familieven.)

For Hjemmet og Skolen.

(Fra Søndagsbladet).

I en Levnetsbeskrivelse af den navnkundige General Napier fortælles følgende Træk, der kan tjene alle Opdragere til Efterligning.

En Dag, da den store Kriger spadserede ude paa Landet, saa han en liden femaars gammel Pige, der stod og græd bittert, fordi hun havde været saa uheldig at slaa i Stykker en Kop, hvori hun havde baaret Middagsmad til sin Fader, der arbejdede ude paa Marken. Hun sagde, at hun vilde faa Bant af sin Moder, naar hun kom hjem; men med et pludseligt Glimt af Haab saa hun Generalen op i Ansigtet og sagde med et uskyldigt Blik: „Du kan gjøre den i Stand igjen, — kan du ikke?“ — Han forklarede nu Pigen, at han vel ikke kunde dette, men at han dog vilde give hende nogle Skilling til at kjøbe en ny Kop for. Da han imidlertid aabnede sin Pung, fandt han, at han ikke havde Smaapenge, og vidste nu intet andet Raad end at love sin lille Veninde at komme igjen til samme Tid og paa samme Sted den følgende Dag. Barnet stolede paa hans Ord og gik beroliget sin Vej.

Da Generalen kom hjem, fandt han paa sit Bord en Indbydelse til et stort Selskab i en nærliggende By, hvor han vilde træffe sammen med en Person, som han meget onskede at tale med. Men da han havde betænkt sig en Stund og var kommen til den Slutning, at det vilde være umuligt at komme tilbage til rette Tid for at træffe den lille Pige, skrev han et venligt Afslag til den, som havde indbudt ham, idet han fortalte om sit Løfte til Pigen og sluttede Brevet saaledes: „Jeg kan ikke narre den Lille; hun stolede saa sikkert paa mit Ord.“

D, at der dog var mange s a a d a n n e

Børneopdragere! Da kunde man vente at se mere Frugter af Forældrenes Arbejde med Børnene, naar disse altid havde Anledning til hos Forældrene at se og høre, hvad der var godt og følgerdædig. Men hvorledes skulde Bøgnere kunne opdrage en Slægt, som elsker Sandheden? — Jeg maa her tænke paa, hvad en søfselig kristen Kvinde engang fortalte.

„Min Søn“, sagde hun, „var endnu neppe fem Aar gammel, da jeg en Dag blev nødt til at straffe ham, fordi han havde løiet; jeg tog ham derpaa op paa mit Knae og talte venligt med ham om det Syndige i at lye. Modig ved min Venlighed sagde den lille Gut til min store Forundring: „Moder, du har slaaet mig, fordi jeg har løiet, og det gjør du jo selv!“ — „Kjære Barn, naar har jeg løiet?“ — „Tja, Moder; du sagde, at hvis jeg ikke strax hørte op med at stjve Stolene om paa Gulvet, fik jeg Bant; jeg blev ved dermed, men du gav mig ikke Bant.“ Fra den Dag af blev jeg mere opmærksom paa mine Ord og Handlinger.“ — Den Bane at love Børnene Noget og siden ikke holde Løftet er altfor almindelig, og Følgen deraf bliver, at Børnene ikke fæste Tid til sine Forældres Ord eller tro, hvad de love dem. Jeg har talt med Mange om dette Emne og kan sige, at uden Undtagelse har Alle, naar de tænkte tilbage paa sin Barndom, sagt, at deres Forældre ansede det bare for Smaating at glemme det Løfte, de har givet et Barn om at faa følge med i Besøg, om en Dulle eller lignende. Men disse Ting er ligesaa vigtige for Barnet som noget Vigtigt for den Eldre. Skuffelsen føles ligesaa bittert, og Indtrykket af at være narret er ligesaa dybt hos Barnet som hos de Børne.

Winteren paa de russiske Stepper.

Winteren paa Stepperne i Syd-Rusland er aldeles enestaaende; det vedvarende Sneefald, som aldeles skjuler enhver Wei eller Sti, gjør den ikke mindre frygtet end Winteren i det høieste Norden og de der herskerde Sneestorme. Disse uvelkomne Viutergjæster deles i Rusland i tre Arter. Ved „Mjatjols“ forstaar man det almindelige Sneefald, hvor Sneflokkene komme fra en forbiordagende Sky, og det er det mindst farlige, da Stormen ingen Rolle spiller her. Underledes er det med „Samet“ eller Snefygning. En rasende Orkan, som Pennen ikke magter at beskrive, farer hylende hen over Steppen, feier Sneen omkring i mægtige Kredse, hæver den som en Dunst op i Luften og driver den foran sig hele Steppen over, der følger op og ned, frem og tilbage som en Kornmark. Overalt danner der sig dybe Furer i Sneen, eller den taarner sig op i hushøie Bjerge, der bevæge sig frem og tilbage som en Sky-pumpe. De Reisende, som blive overfaldne af „Samet“, flygte i Almindelighed op paa de store Gravhøie, som i disse Egne tjene til Begravelsespladse, og søge der Beskyttelse, saa godt det lader sig gjøre. Det Syn, der herfra viser sig for dem, spotter enhver Beskrivelse. Hele den uoverskuelige Flade er i Oprør. Det synes, som om man ser ind i et umaadeligt Taagehav af Iskrystaller, hvorpaa der hist og her viser sig nogle ikke tilsnæede mørke Punkter. Engang inellem viser Solen sig og kaster sine Straaler ind inellem Iskrystallerne, der glimre og funkle som tusinde Diamanter og Edelstene. Ved det ulykkelige Dyr, som findes paa Stepperne, naar „Samet“ opstaar; de ere i Almindelighed Dødens

visse Bytte. Skjæret fra Sneen blænder dem, de blive sneblinde, Venene lammes, de kunne hverken komme frem eller tilbage. Ofte styrte de i en skjult Afgrund eller blive begravede under et af de vandrede Snebjerge, og sjældent naa de op paa de omtaite Gravhøie, hvor de dog kunne haabe at blive reddede fra Undergang. Endnu værre og stræffeliggere end „Samet“ er „Wjuga“, et Uveir, hvor ikke alene Sneen kommer ned fra oven, men ogsaa bliver hvirvlet fra neden og opefter. Samtidig herfter der en fiberisk Kulde, der næsten stivner Blodet i Arererne, og der raser en Storm, som Intet modstaar. Himmel og Jord er i Oprør, Luften synes som befolklet med Dæmoner, intet levende Væsen kan modstaa Uveirets Magt paa Stepperne, hele den vidtstrakte Flade er som uddød. Ulykkeligtos varer „Wjugaen“ ikke længe og kommer heller ikke aldeles pludselig, saa at Steppebeboeren kan drage Omfjorg for sine Husdyrs og Hjordes Frelse. Og trods denne Kamp med Elementerne, trods Winterstormenes Udelæggelser og Maseri føler Syd-Russeren sig dog ingensteds saa vel tilpas som paa sine Stepper. I de store Byer henfalder han i den dybeste Melankoli og lider af den heftigste Hjemve. Hans bevægelige Sind kan ikke modstaa de ydre Indtryk. Det frygtelige Hjørne ved det sorte Hav, de vilde Orkaner mellem Pruth og Donau er ham fierere end alle Verdens Rigdomme tilfammen. Det frygtelige Klima, Sneestorme, Kulden, de hurtige Temperaturomskiftninger, Vandmangelen og den stadige Dyretid, som herfter der, er ikke istand til at bringe ham paa andre Tanker. Sine Stepper og Livet der vil og kan han ikke undvære.

Prof. Beards Mening om, hvad Sø-Ormen er for et Dyr.

Ved nogle 3die November f. Aar fra Redningsstationen paa Sandy-Hook (en Liden N nedenfor New York) foretagne Jagttagelser og ved Fremstillingen deraf ved Prof. Daniel C. Beard, en af de største amerikanske Fiskekjendere, er der i denne Tid skeet et vigtigt Skridt til omfribder at bringe den fra Tid til anden i Presjen opdukkende Søorm til No. Samuel Kittel, en af Stationens Folk, har aflagt følgende Vidnesbyrd: „Jeg saa et stort Hoved og Dele af Legemet af et Uhyre af et frygteligt Udseende. Det bevægede sig langsomt fremad som en Slange, idet det holdt Hovedet og forskjellige Bugter af Kroppen op af Vandet. Det var ingen Hval, da det kun befandt sig paa knap 12 Fod Vand, og en Hval havde hele Tiden maattet forblive synlig, hvorimod dette Væsen af og til helt forsvandt. Kroppen syntes rund og var tykkere end en almindelig Tonde; Farven var sortebrun. En Hval var det ikke; men jeg kan ikke sige, hvad det var.“

Lohpe, en anden af Stationens Folk, udtalte sig paa følgende Maade: „Jeg tog en Riffert, løb ned til Stranden og betragtede først Uhyrets Hoved. Dets Pande var firkantet og omtrent 2 Fod lang, Diet var henved 8 Tommer i Gjennemsnit, var sort af Farve og meget fremstaaende, samt omgivet af en hvid Rand. Dyrets Længde forekom mig at maatte være en 300 Fod.“ Harry Fæster, et andet Vidne erklærer: „Aldrig i mit Liv har jeg seet en saa skrækkelig Fisk; den bevægede sig omtrent ligesaa hurtigt som et Menneſte gaar. Jeg tog en god Riffert og fulgte Dyret paa dets Bei langs ud af Bugten; det bevægede sig kun 600 Fod fra Strandbredden. Hovedet var af samme Størrelse som de største Vinfade; Panden var firkantet og omtrent 3 Fod lang, Diet omtrent som

en Hattepul, sort og med en hvid Rand. Fra Hoved til Hals maalte det 300 Fod; det bevægede sig gjennem Vandet som en Aal. Hovedet og endel af Kroppen var bestandig over Vandet. Det var en Art Slange, — i altfald ingen Hval. Der var ingen Finner at se, undtagen paa Galen, der lignede en Halehale.“

Følge Prof. Beards Forklaring har det fra Redningsstationen paa Sandy Hook iagttagne Dyr ikke været andet end en kjæmpemæssig Blæksprutte et Sideskifte til en, som i længere Tid er bleven forevist i Akvariet i New York. Det er en Kjendsgjerning, at disse Dyr kunne opnaa en betydelig Størrelse; jelsølgelig er dog Angivelsen stærkt overdreven. I December 1861 kjæmpede Mandſkabet paa den franske Korvet „Alceto“ med et saadant Uhyre paa 20 Fods Længde og en Vegt, som blev anslaaet til 4000 Pund. Man havde et Taug om Dyret, men det undslap dog med Tab af nogle Lemmer. Den 21de Decbr. 1863 kjæmpede to Fiskere i Conception Bay ved Great-Bell-Island med en Blæksprutte, som klamrede sig fast om deres Baad; — en af dens afhuggede Arme var 19 Fod lang. Udsagnet fra Sandy Hook om den formentlige Halefinne kan, efter Prof. Beards Mening, forklares af, at visse Blæksprutter have to Arme, som ere længere end de andre otte, og i Spidsen ligesom finneagtig udvidede. Prof. Beard siger, at naar man forestiller sig disse uhyggelige Skabninger med sin sæfagtige Krop halv skjult af Vandet, med sine store fremstaaende Dine, skydende baglænds gjennem Soen med alle Arme tæt indtil Kroppen for at frembyde saa lidet Modstand mod Vandet som muligt, da har man et sandt Billede af de vidunderlige gigantiske Søslanger eller Hydrophidians, om hvilke der er skrevet saa mange gyselige Beretninger.

Gaader og Opgaver.

No. 122. Hvor jeg kommer frem, der gør jeg Larm. Min Moder maa høre mig, men jeg hører min Fader, skjønt han er mere end ti Gange saa stor og tung som jeg.

No. 123. Jeg selv er stiv og kold, men kan dog skaffe Hede, Fær naar jeg blir brugt af Folk, som ere vrede.

No. 70. A og B have tilsammen 60 Gjæs; dersom A gav B 8 af sine Gjæs, vilde B have 3 Gange saa mange Gjæs som A. Hvormange Gjæs har da enhver af dem?

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Et norsk Kolonisationsforetagende. „Vorjenhølle“ skriver under denne Titel angaaende de fra Bergen paa Galeasen „Dehora“ udvandrede: „Vi have tidligere omtalt, at nogle Nordmænd, der vendte tilbage til sin Hjemstavn paa Madagaskar, havde formaaet et Antal af sine Landsmænd til at slaa sig sammen med dem til Anlæg af en Koloni paa Østkysten af Afrika paa de omtrent 250 Sømile nordvestlig fra Madagaskar beliggende Aldabraer. Et Fartoi, „Dehora“, blev for Anledningen indkjøbt, og paa dette indstibede da disse Folk sig, 47 i Antal, som saaledes agtede at forlade sit Hjem. Vi gjorde dengang under Henviisning til, at der fra flere Hold var konstateret, at Aldabraererne vare fuldstændig ubeboelige og uimodtagelige for Kultur, udtrykkelig opmærksom paa det betænkelige i dette Foretagende, og i Virkeligheden har nu ogsaa de til Norge ankomne Efterretninger helt igjennem godtgjort, at vor dengang tyrede Tvivl ingenlunde har været uberettiget. Et til Bergen indløbet Privatbrev har nemlig indeholdt følgende Meddelelse om Sagen: „Dehora“, som den 19de Juli afsailede fra Bergen, naaede efter en lyk-

kelig Overfart allerede 17de Oktober Havnepladsen Nosfi-Be paa Madagaskar, hvor endnu nogle Nordmænd, der skulde deltage i Foretagendet, skulde blive afhentede og da fortsætte Rejsen videre i Fællesskab med dem til Aldabraererne.

I Nosfi-Be, mødte imidlertid de Rejsende den ubehagelige og uventede Meddelelse, at det Paradis, som var stillet dem i Udsigt, allerede var optaget af Franskmænd, og at der altsaa ikke var Noget for dem at erholde deraf. Paa Madagaskar selv var intet blivende Sted for dem, og man besluttede da i et Raad, man holdt desangaaende, at søge at erholde sit Livsophold ved at begive sig til Port Natal, en til de engelske Besiddelser af samme Navn i Sydafrika hørende Havneplads. Hertil naaede man efter en lykkelig Rejse paa 13 Dage. Ved Afgangen af Brevet, som indeholder disse Meddelelser, havde samtlige arbejdsdygtige Medlemmer af Rejsefællesskabet ved Hjælp af det norsk-svenske Konsulat fundet Beskjæftigelse som Dagarbeidere etc., hvorved det var blevet dem muligt at holde Nøden borte fra sig og sin Familie. Det var saaledes foreløbig Enden paa den lykkelige Tilværelse, der var skildret

med saa levende Farver for de stoffels Mennesker, og disse, som i sit gamle Hjemsted havde glædet sig ved en vis Velstand, og for at kunne deltage i Expeditionen havde ophørt med sin tidligere Forretning og nedlagt en temmelig betydelig Sum Penge i Foretagendet, de maatte nu, for ikke at geraade i Nød, være glade ved at finde sit Underhold som Dagleiere blandt Hottentotter og Kaffere i et vildfremmet Land, hvor ikke deres Sprog taltes. Hvilken Plan man egentlig har haft med de stoffels Mennesker, er man endnu ikke kommet paa det Rene med, men Fremtiden vil vel bringe Forklaring herover."

Saaledes lyder „Børsenhalle's" Beretning, der i Henseende til Planen, og hvad angaar selve Reisen kan være paa-lidelig nok, men som med Hensyn til disse vore Landsmænds Stilling og Fremtidsudsigter, ialfald for deres Vedkommende, som befinde sig i Port Natal, aldeles afviger fra, hvad der for ikke længe siden fra en af Deltagerne er kommet som Meddelelse til de herværende Slægtninger. Denne Deltager beretter, at en Del af Selskabet for Tiden befunder sig paa Madagaskar og en Del i Port Natal. Selskabets Medlemmer, der oprindeligt vare bundne til hverandre paa 3 Aar, have nu stilt sig, og Enhver har søgt at skaffe sig en tilfredsstillende Stilling for sig og Sine paa den Maade, han bedst formaaede uden Hensyn til de øvrige Medlemmer af Selskabet. Dette blev allerede strax efter Ankomsten til Madagaskar opløst; en Del blev tilbage der, og en anden Del gik med „Deborá" til Port Natal, hvor de fremdeles befinde sig, og hvor Fartøiet folgtes. Meddelelsen, der er Smedermester, arbejder dersteds som Svend og erholder derfor 10 Kroner daglig. Den norsk-svenske Konsul tilbød dem strax ved Ankomsten did et Stykke

Land, paa hvilket de kunde føde 20 Rjør, hvilket Land de kunde beholde i et Tidsrum af 14 Maaneder, for at de kunde faa Tid til at se sig om og træffe Valg angaaende deres fremtidige Stilling. Dette Konsulens Tilbud blev med Glæde modtaget, og Alle befunde sig meget vel. Landet er smukt og frugt-bart, og Klimatet behageligt. Meddelelsen antager derfor som sikkert, at Port Natal bliver deres fremtidige Opholdssted. (Bergens Adresse).

En Afguds Begravelse. — I Kongeriget Siam dyrkes fire hvide Elefanter som Guder. En af disse Afguder, den ældste født 1780, døde ifjor. I levende Live var denne Afgud bleven hædret med de skønneste og kostbareste Gaver; thi dens hedenste Tilbedere troede, at et saa majestætisk Dyr maatte være i Besiddelse af en rent guddommelig Aand eller idetmindste en Keisers Sjæl. Hver enkelt af de 4 Elefanter havde et eget prægtigt Palads, desuden vare de Kar, hvoraf de spiste, af rent Guld og endelig havde de en Mundering, der straaled af Juveler. Flere Mandariner maatte gjøre Tjeneste ved Elefanternes Oppartning og give dem deres Mad, der bestod af kostbare Rager og Sufferør. Kongen af Siam var den eneste Person, som den nu afdøde Elefant vilde boie sig for. En lignende Vresbevisning fik den ogsaa tilbage fra Monarken. Den døde Afgud fik en overmaade stadselig Begravelse. 100 Afgudspræster gjorde Tjeneste ved denne Begravelse, og de 3 gjenlevende Elefanter maatte trække Lignvognen, foran hvilken der gik en Mængde Trompetblæsere, og efter den fulgte en uhyre Menneskesværm; ved Stranden modtog Kongen og Landets bedste Mænd Afgudens Krop, der skulde føres over til den modsatte Strandbred for at begraves der. En Flaade af 30 Fartøier forherligede

denne besynderlige Sigferd paa Veien til den anden Bred, hvor Afguden skulde begraves.

„De have forvendt Guds Sandhed til Vogn og have dyrket og tjent Stabningen over Staberen, som er velsignet i Evighed“, siger Apostelen Paulus om de grove Afgudsdyrkere, og dette stadfæster sig ogsaa fuldstændig her.

Jernbane i Sahara. — I de første Dage af det nye Aar har en talrig og vel organiseret Expedition forladt Paris for over Marseille at begive sig til Algeriens Sydgrænse og derfra at tiltræde en Rejse gennem den store Ørken Sahara for at udfinde den bedste Retning til Anlæg af en Jernbane, der skal føre ind i det indre af Afrika mellem Niger og Tschadsøen. De hidtil foreslaaede Linier have kun havt enkelte Rejsendes og Ingeniørers Undersøgelser at støtte sig til. Den nuværende Expedition er organiseret paa militær Vis og vil dels udsende enkelte Forskere, dels rykke frem i slutet Karavane. Fører og Chef er Oberstløjtnant Flatters, en ældre algierst Officer, der længe har levet sammen med Indfødte fra Sahara, kjender deres Sprog og Skikke og forstaaer at omgaaes dem. Allerede tidligere har han af forskjellige Negerkonger og Høvdinge faaet Løfte om Bistand. Expeditionens andre Medlemmer ere: en Mineingeniør, en Bro- og Veingeniør, en Generalstabs-officer, en Læge og Naturkyndig, to Løjtnanter af Linien og to Jernbaneteknikere, i Alt otte Mand. Disse skulde ledsages af en talrig militær Eskorte af udvalgte

Arabere fra Grænsestrifterne, men af prøvet Loyalitet og staaende under fransk Herredømme. Paa Tsefen nær er ingen af Expeditionens Deltagere over 35 Aar gammel. De ere udmærket udrustede med Vaaben, Instrumenter og alle andre Fornødenheder. I Paris følger man denne Expedition med levende Interesse.

Dickerts store Model af Maanen blev nylig forevist det hamburgske Publikum i det Sagesbielske Etablissement's store Sal. Den er forfærdiget af Hr. Th. Dickert i Bonn og kjøbt af den amerikanske Major Steinbach for at indstibes fra Hamburg til de Forenede Stater, hvor den rimeligvis ligeledes vil blive forevist. Modellen, der i plastisk Arbejde fremstiller den fra Jorden synlige Halvkugle af Maanen, bestaar af 16 Segmenter, som, forfærdigede af Gips, ere saaledes befæstede til et halvkugleformigt Stillads, at de mellemiggende Synninger danne Maanens Meridianer og Bredeparalleler. Overfladen viser henved 20,000 Kratere, Ringhjerger, Høidedrag osv. og er udarbejdet noiaigtigt i Maalestokken 1: 6,000,000 efter Beer's og Mädler's berømte Kart. Dog har Forfærdigeren holdt Høidemaalet 1: 200,000, fordi Bjergene ellers, trods Modelens uhyre Størrelse, alligevel kun vilde falde lidet i Dienene. For at forklare Instrumentet holdt Dr. Hugo Schröder, Eier af et berømt optisk Institut i Hamburg, ved den ovennævnte Leilighed et oplysende Foredrag, der fulgtes med megen Interesse af de talrige Tilstedeværende.

Indhold: Ojetræet. — Den lille Emma. — Afrika og dets Befolkning. — Fra Strand til Strand. — De regjerende Fyrstehuse. — Det dramte Billede. — „Drei Nøglen om“. — For Hjemmet og Skolen. — Vinteren paa de russiske Stepper. — Prof. Beard's Mening om, hvad Sø-Ørmen er for en Dyr. — Gaader og Dpgaver. — Blandinger — Nytt og Gammelt.

E. MATHER,
JUSTICE OF THE PEACE,
COLLECTING AGENT.

Office over Spencers Harness Store - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
Attorneys at Law,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC.

DECORAH, IOWA.

18de Bind af „For Hjemmet“,

indeholdende blandt Andet: Gustav Vasa, en interessant Skildring af Sveriges Historie, samt den ypperlige Fortælling Pater Klemens, der gaar ind paa Forskjellen mellem Protestanter og Katholiker, sendes portofrit for \$1.00.

Adresse N. Thronsdjen, Decorah, Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffelovne samt Kobber- og Blikvarer, Gaardstredfaber og Verktøi, Bygningsmaterialier, saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser

ST. CLOUD HOTEL,

DECORAH, IOWA.

anbefales Landsmænd og andre Reisende af Eieren D. E. Hamre.

☛ En Leiestald med gode Heste og Kjøretøier er forbunden med Hotellet.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hadde og Huer, Støvler og Stø etc. etc.

Syd siden af Water Str. = = = Decorah, Iowa.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER,

handler med

Sadler, Svober, Bidsler etc.

Decorah, - - - Iowa.

O. A. FOSS,

handler med

Gærdiggjorte Stavler og Sko.

Tillige gjøres alt Slags Skotoi efter Bestilling af de bedste Materialier og Reparation udføres godt og billigt. Til Skomagere og dem, som ønsker at gjøre sit eget Skotoi, har jeg altid et stort Oplag af Læder og Skind Værktøi og Alt, som tilhører Skomagerprofessionen. Skriftlige Ordres modtages) g expederes prompte til laveste Priser.

O. A. Foss,

Decorah, Iowa.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

11te Bind (1876 I.), 14de Bind (1877, II), og 17de Bind (1879 I.) er udsolgt.

12te Bind (1876, II.) indeholdende de interessante Fortællinger „Bleedatteren“ og „De to Blinde“, samt meget andet interessant Læsestof tilsendes portofrit for 60 Cents.

13de Bind (1877, I) indeholdende de fortrinlige Fortællinger „Alpefjoven“, „Mod Himlen“ (Forfatterindens Ungdomshistorie), „Onkelen fra Amerika“, „En Gut fra Londons Gader“, saavel som flere mindre Fortællinger; den interessante historiske Skildring „Karl den Tolvte i Norge“; henimod 30 andre større og mindre Artikler, adskillige Digte, 15 Gaader og 116 Blandinger tilsendes portofrit for 80 Cents.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinson“, „Martyren i St. Andrews“, „Jacob Flints Reise“, „Arkimedes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elizabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Reise paa Kongofloden“, „Skovstjernen“ (Missionær Hjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00

18de Bind, se 2den Side af Omflaget.

19de Bind, indeholdende blandt Andet „En ung Piges Historie“ og Misfignsberetningen „Sey Nar blandt de røde Indianere“, portofrit for \$1.00; alle 6 Bind for \$4.60.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Oktavsider, Titelseblad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: **R. Thronsjen,**

Dr. 14, Decorah, Iowa.

To Søstre, en Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“) portofrit for 25 Cts.

Adresse: **R. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.**

Den nye norske Barberstue er i Basementet i Adams ny Bloek, Hjørnet af Water og Winnebago Streets, Decorah, Iowa.

M. D. Solberg.

Iver Larsen
[følger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
Steyers Bygning ved Siden af Vinnesheit House.
Decorah - - Iowa.

For 10 Cents sendes portofrit et Hefte, indeholdende
„To ældgamle Sange fornhyede“,
nemlig **Solvalvisen** og **Den gyldne ABC** 8 for 50 Cts., 20 for
\$1.00, 100 for \$3.50. Adresse: K. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

380 Oktavsider
med udvalgt Læsning for 60 Cents,
nemlig 12te Bind (1876 II.) af „For Hjemmet“, indeholdende Fortællingerne
„Pleiedatteren“ og „De Blinde“, „Grindringer fra en Islandsfærd“, „Laura
Bridgeman“, „Magdalena Schubert“, „Maria Schandorf“ og meget andet ud-
valgt Læsestof. Sendes portofrit for 60 Cents. Benyt denne Leilighed!
Adresse: K. Thronsjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Ny Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ei-
ders billigste Priser. Reparationer udføres.

Ligklister haves paa Lager. Begravelser besjerges.

Nogle Rest-Exemplarer af
Socrates's Forsvarstale ved Platon
samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hester af „For Hjemmet“) sendes tilsam-
men portofrit for 35 Cents.
Adresse K. Thronsjen, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. DECORAH, IOWA.

Kem Bind af „For Sjemmet“,

nemlig 13de, 15de, 16de, 18de og 19de,

hvilket tilsammen udgjør 60 Hefter eller 1860 Sider med udvalgt og afverlende Læsestof samt Titelblade og Registre, sendes portofrit for \$4.00.

Adresse **R. Thronsdien,**

Dr. 14, Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesjota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaneder) og for en Termin i Forhold. Koft billig.

Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Minnesheit og Allamakee Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead Countier i Minnesjota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige Minnesjota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at erpedere alle Ordres med kort Barsef. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Insription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret D^{hr}. Harvey Miller og Erik Rosenheimer. P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Insription samt nærmeste Fragt-Office.

P. E. Haugen.